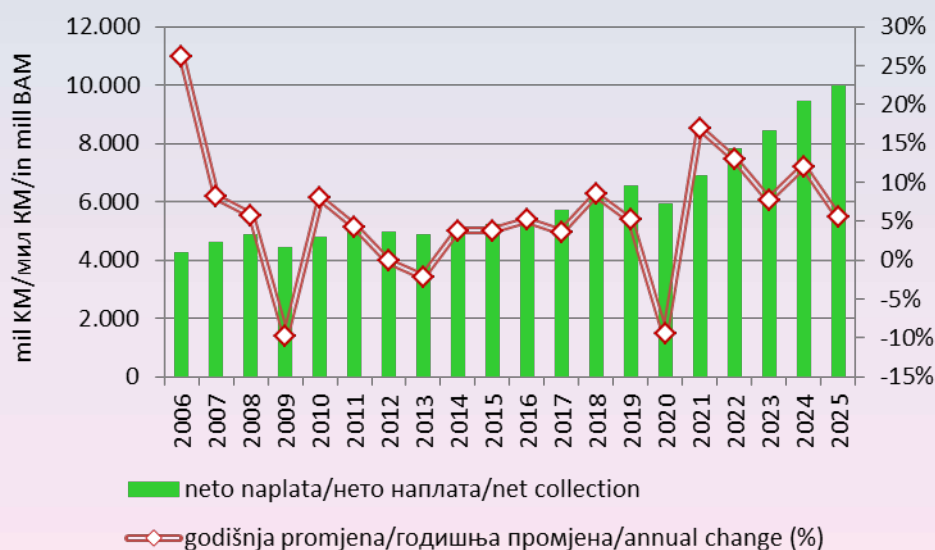

Macroeconomic Unit of the Governing Board of the Indirect Taxation Authority

ОМА Билтен

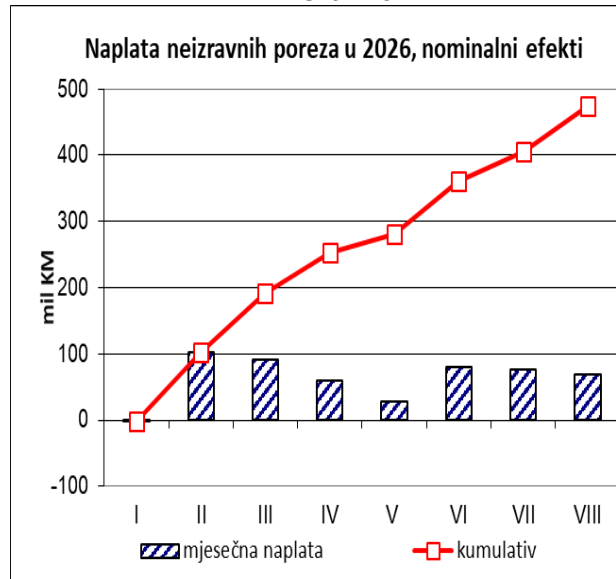
Broj
Број
Number **255/256**

septembar/oktobar – rujan/listopad – септембар/октобар 2026 – September/October 2026

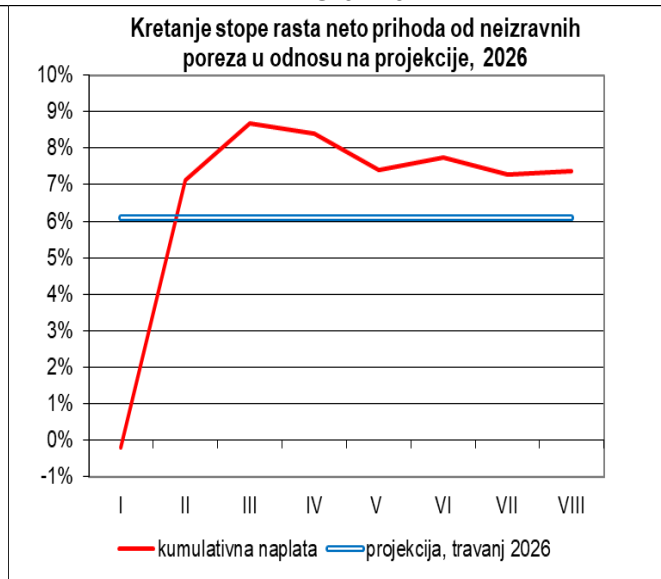
Uz ovaj dvobroj

Prema preliminarnom izvještaju UNO je u kolovozu 2026.g. na JR naplatila 1,114 mlrd KM bruto prihoda od neizravnih poreza, što je bilo 77,9 mil KM više nego u istom mjesecu 2025. Budući da su isplate povrata bile veće za 9,7 mil KM neto naplata je, u konačnici, bila veća za 68,2 mil KM (Grafikon 1, "mjesečna naplata"), odnosno za 7,9%.

Grafikon 1

Grafikon 2

U razdoblju siječanj - kolovoz 2026. ostvaren je kumulativni neto suficit od 473,8 mil KM (Grafikon 1, "kumulativ"). Nakon maksimuma u prvom kvartalu od 8,7% stopa rasta kumulativne naplate je na razini prvog polugodišta iznosila 7,7%. Stabilizacija naplate u prethodna dva mjeseca rezultirala je rastom od 7,4% za osam mjeseci 2026. (Grafikon 2, „kumulativna naplata“). To je, ujedno, 1,3 p.p. iznad projektirane stope rasta za 2026. (Grafikon 2, „projekcija travanj 2026“).

dr.sc. Dinka Antić
šef Odjeljenja

Sadržaj:

Cijene, potrošnja i prihodi od derivata nafte u razdoblju siječanj – lipanj 2026. godine	2
Analiza prihoda od trošarina na alkohol, alkoholna pića i voćnu prirodnu rakiju	9

tehnička obrada : Sulejman Hasanović, IT saradnik
lektor : Darija Komlenović, prof. Anglistike

Cijene, potrošnja i prihodi od derivata nafte u razdoblju siječanj – lipanj 2026. godine

(pripremila: Aleksandra Regoje, stručni savjetnik – makroekonomista)

Uvod

U ovom prilogu je analizirana potrošnja derivata nafte u prvom polugodištu 2026. godine. U Dijelu I je prikazano kretanje cijena: sirove nafte na svjetskom tržištu i dizel goriva na tržištu BiH. Dio II priloga prikazuje uvoz derivata nafte u BiH u odnosu na kretanje njihovih cijena na uvozu. U Dijelu III su analizirani prikupljeni neto prihodi na JR UNO po osnovu derivata nafte, a koji se odnose na trošarine i putarinu.

Iako je potrošnja derivata nafte cjenovno neelastična, ogromne turbulencije cijena u proteklom razdoblju su zajedno sa kretanjima relevantnih makroekonomskih indikatora odredile potrošnju derivata nafte na tržištu BiH, a time i prikupljene prihode po osnovu trošarina na derivate nafte i putarine koji imaju značajan udio u ukupnim prihodima od neizravnih poreza. Faktori koji određuju cijene derivata na tržištu BiH su prvenstveno cijene sirove nafte, a onda trgovačke marže i visina poreznih stopa.

I Cijene sirove nafte i kretanje cijena derivata nafte na tržištu BiH

Cijene sirove nafte

Rat na Bliskom istoku, koji je započeo koncem veljače 2026. godine, prouzročio je najveće poremećaje na tržištu sirove nafte zabilježene u posljednjim desetljećima. Iranske blokade Hormuškog tjesnaca, ključnog puta za izvoz nafte s Bliskog istoka, donijele su ogromne udare na tržište energije. Hormuški tjesnac predstavlja jedno od najvažnijih svjetskih naftnih grla. Ogromne količine nafte prolaze kroz tjesnac, a ne postoji puno alternativnih mogućnosti za premještanje rute u uvjetima njegovog zatvaranja. U 2024. godini protok nafte kroz Hormuški tjesnac iznosio je u prosjeku 20 milijuna barela dnevno, što predstavlja približno 20% globalne potrošnje naftnih tekućina.¹ Blokade prolaska kroz glavno usko grlo stvaraju značajna kašnjenja u opskrbi naftom i povećavaju transportne troškove, što utječe na cijene energije na globalnoj razini. Cijene sirove nafte u proteklom razdoblju snažno su varirale u ovisnosti od najava da li će Hormuški tjesnac biti prohodan za tankere. Svaka blokada prijetila je eskalaciji cijena i globalnoj ekonomskoj stabilnosti.

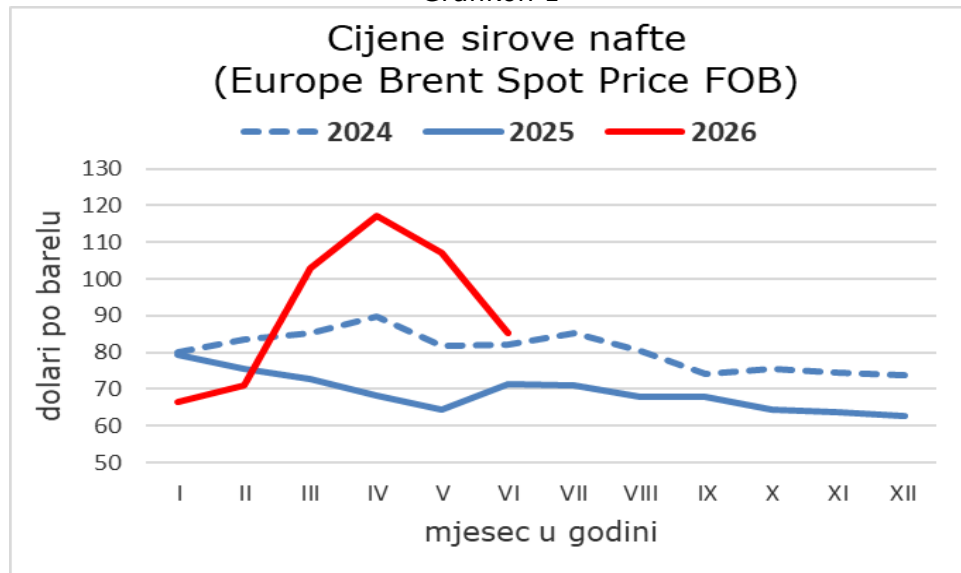
Na osnovu podataka Američke uprave za energetske informacije na Grafikonu 1 su prikazane prosječne mjesečne cijene sirove nafte tipa Brent² u razdoblju od početka 2024. godine do konca mjeseca lipnja 2026. godine. Može se uočiti da su cijene snažno rasle od početka sukoba na Bliskom istoku. U ožujku je cijena sirove nafte tipa Brent dostigla iznos od 103,1 dolara po barelu, a u travnju čak 117,3 dolara po barelu, što je najviša vrijednost od lipnja 2022. godine. Nakon maksimuma u travnju, cijene su se počele polako spuštati. U svibnju su cijene sirove nafte iznosile 107,1 dolara po barelu. U mjesecu lipnju su cijene ponovo pale na dvocifrene cifre, iznoseći 85,4 dolara po barelu. Razlog je privremeni sporazum o prekidu vatre između SAD-a i Irana, koji je doveo do kratkotrajnog oporavka protoka nafte kroz Hormuški tjesnac.³

¹ U.S. Energy Information Administration

² Europe Brent Spot Price FOB

³ The International Energy Agency (IEA), Oil Market Report - July 2026

Grafikon 1

Izvor: Prikaz autora na osnovu podataka U.S. Energy Information Administration, www.eia.gov

U Tabeli 1. prikazani su deskriptivni statistički podaci **mjesečnih prosjeka**⁴ cijena sirove nafte tipa Brent za razdoblje I-VI 2026 u usporedbi sa istim razdobljima prethodnih deset godina. Ako se promatraju podaci za prvo polugodište 2026. godine, može se uočiti da je prosjek mjesečnih cijena bio veći jedino u razdoblju I-VI 2022, kada su cijene kulminirale pod utjecajem početka ratnih sukoba u Ukrajini. Ako promatramo mjere varijabilnosti, može se zaključiti da su raspon, prosječno odstupanje i standardna devijacija mjesečnih prosjeka cijena sirove nafte daleko najviši u razdoblju I-VI 2026. godine u odnosu na ista razdoblja prethodnih deset godina. Sa druge strane, koeficijent varijacije viši je za podatke o cijenama iz 2020. godine. Razlog su ogromne fluktuacije cijena u 2020. godini, u uvjetima pandemije virusa korona, uz dosta nižu aritmetičku sredinu podataka, odnosno dosta niže cijene u 2020. u odnosu na one iz 2026. godine.

Tabela 1. Deskriptivni statistički podaci mjesečnih prosjeka cijena sirove nafte tipa Brent

Mjesečni prosjeci	prosjeak	prosj. odst.	st.dev.	koef. var. (%)	min	max	raspon
I-VI 2016	39,6	5,9	6,7	16,8	30,7	48,3	17,6
I-VI 2017	51,7	2,2	2,9	5,5	46,4	54,9	8,5
I-VI 2018	70,7	3,8	4,3	6,0	65,3	77,0	11,7
I-VI 2019	66,0	3,5	4,2	6,4	59,4	71,3	11,9
I-VI 2020	39,9	13,3	15,5	39,0	18,4	63,7	45,3
I-VI 2021	64,8	4,2	5,6	8,7	54,8	73,2	18,4
I-VI 2022	106,9	10,8	12,4	11,6	86,5	122,7	36,2
I-VI 2023	79,7	3,5	3,7	4,7	74,8	84,6	9,8
I-VI 2024	83,8	2,6	3,2	3,8	80,1	89,9	9,8
I-VI 2025	71,9	3,9	4,8	6,7	64,5	79,3	14,8
I-VI 2026	91,7	17,4	18,8	20,5	66,6	117,3	50,7

Izvor: Izračun autora na osnovu podataka U.S. Energy Information Administration, www.eia.gov

Slični zaključci mogu se izvući iz analize **dnevni podataka** o cijenama sirove nafte za razdoblje I-VI 2026. u usporedbi sa istim razdobljima 2016-2025. Nakon maksimuma u 2022. godini,

⁴ Tjedne, mjesečne i godišnje cijene EIA izračunava iz dnevnih podataka uzimajući njihov neponderirani prosjek (EIA, Definitions, Sources and Explanatory Notes)

aritmetička sredina dnevnih cijena sirove nafte za razdoblje I-VI 2026. godine najviša je od 2023. godine. Sa druge strane, maksimalna dnevna cijena u razdoblju I-VI 2026. ostvarena je 7. travnja a iznosila je visokih 138,2 dolara po barelu i ujedno je najviša u analiziranom razdoblju od 11 polugodišta, čak iznad maksimuma iz razdoblja visokih cijena u I-VI 2022. Prosječno odstupanje dnevnih cijena sirove nafte i njihova standardna devijacija ponovo su najviši u razdoblju I-VI 2026, a raspon između maksimalne i minimalne zabilježene cijene iznosi ogromnih 77,1 dolara po barelu.

Tabela 2. Deskriptivni statistički podaci dnevnih podataka cijena sirove nafte tipa Brent

dnevni podaci	prosjeak	prosj. odst.	st.dev.	koef. var. (%)	min	max	raspon
I-VI 2016	39,8	6,1	7,0	17,5	26,0	50,7	24,7
I-VI 2017	51,6	2,8	3,3	6,4	44,0	56,3	12,4
I-VI 2018	70,7	4,1	4,7	6,7	61,9	80,4	18,5
I-VI 2019	66,1	3,8	4,7	7,1	53,2	74,9	21,7
I-VI 2020	40,2	14,3	16,5	41,1	9,1	70,3	61,1
I-VI 2021	64,9	4,9	6,0	9,3	50,4	76,9	26,6
I-VI 2022	107,2	11,3	13,4	12,5	78,3	133,2	54,9
I-VI 2023	79,6	4,2	4,6	5,8	71,0	88,3	17,3
I-VI 2024	83,8	3,1	4,0	4,7	75,3	93,1	17,8
I-VI 2025	72,0	4,8	5,5	7,7	60,3	83,5	23,2
I-VI 2026	91,5	18,7	20,6	22,5	61,1	138,2	77,1

Izvor: Izračun autora na osnovu podataka U.S. Energy Information Administration, www.eia.gov

Zanimljivo je sagledati koliko su zapravo iznosili skokovi cijena sirove nafte na dnevnoj razini.⁵ U cijelom analiziranom razdoblju od 11 polugodišta, najveći dnevni skok cijena sirove nafte od visokih 11,4 dolara po barelu zabilježen je prvom polugodištu 2026. godine u uvjetima eskalacije sukoba na Bliskom istoku i to 12. ožujka, sa 91 na 102,4 dolara po barelu. Koliko je značajan navedeni skok govori činjenica da se u analiziranim prvim polugodištima 2016-2021 maksimalni dnevni rast cijena kretao u rangu od 2,4 do 5,3 dolara po barelu. Osim toga, razdoblju od početka ožujka do početka lipnja 2026. godine zabilježeno je čak 15 dnevnih skokova cijena većih od 5 dolara po barelu.

Ako se promatra razlika cijena sirove nafte u razdoblju od 7 radnih dana, najveći skok je zabilježen 8. ožujka 2022. godine (34,6 dolara po barelu). U razdoblju I-VI 2026. zabilježen je sljedeći po veličini skok u iznosu od 29,1 dolara po barelu i to 7. aprila 2026.

Tabela 3. Maksimalni skokovi cijena u razdoblju, dnevni i sedmodnevni

	I-VI 2016	I-VI 2017	I-VI 2018	I-VI 2019	I-VI 2020	I-VI 2021	I-VI 2022	I-VI 2023	I-VI 2024	I-VI 2025	I-VI 2026
<i>max: dp(x+1)-dp(x)</i>	3,6	2,4	3,4	3,7	5,3	3,7	8,9	6,6	3,0	5,2	11,4
<i>max: dp(x+7)-dp(x)</i>	7,1	5,2	7,1	5,6	9,6	6,2	34,6	12,1	7,2	12,0	29,1

Izvor: Izračun autora na osnovu podataka U.S. Energy Information Administration, www.eia

Legenda: *max: dp(x+1)-dp(x)* predstavlja maksimalni dnevni skok cijena, dok *max: dp(x+7)-dp(x)* predstavlja maksimalni sedmodnevni skok cijena u analiziranom razdoblju. Dnevni podaci odnose se na objavljene podatke za radne dane u godini, gdje vikendi i neradni dani nisu uključeni.

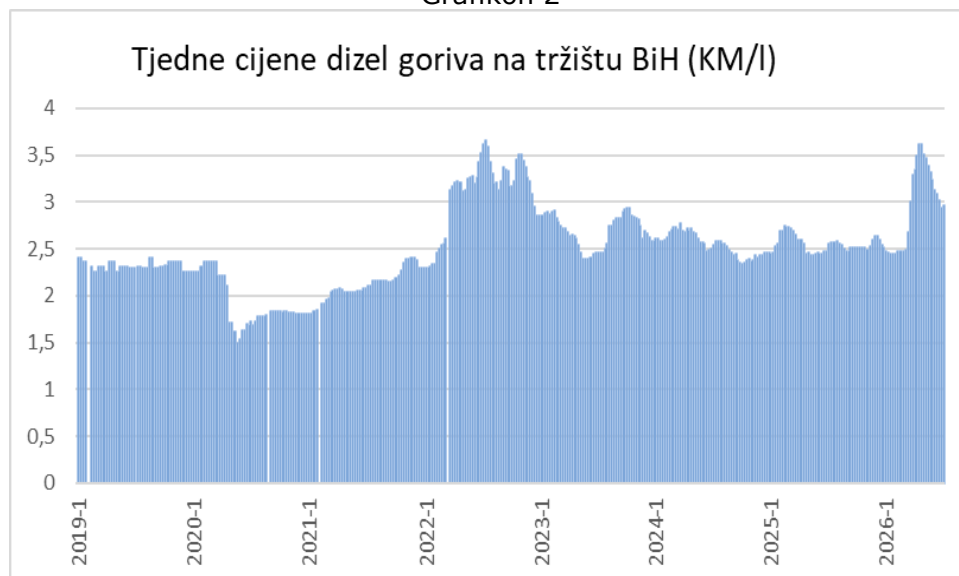
⁵ Dnevni podaci odnose se na objavljene podatke U.S. Energy Information Administration za radne dane u godini, gdje vikendi i neradni dani nisu uključeni.

Cijene dizel goriva na tržištu BiH

Grafikon 2. prikazuje sedmične cijene dizel goriva⁶ u BiH u razdoblju od 2019. do konca prvog polugodišta 2026. godine, koje uglavnom prate dinamiku cijena sirove nafte. Nakon razdoblja izrazito stabilnih cijena u 2019. godini, cijene dizel goriva na tržištu BiH snažno su pale u proljeće 2020. godine, kao posljedica pandemije virusa korona. U 21. tjednu 2020. godine cijena dizel goriva iznosila je svega 1,5 KM/l. Od 22. tjedna 2020. godine cijene dizel goriva bilježe stabilan trend rasta, koji je zadržan kroz čitavu 2021. godinu. Na koncu 2021. godine prosječna tjedna cijena dizel goriva iznosila je 2,3 KM/l. Dešavanja u Ukrajini utjecala su na intenziviranje trenda rasta cijena u 2022. godini. Prosječne cijene dizel goriva dostigle su svoj maksimum od visokih 3,7 KM/l u 28. tjednu 2022. godine. Nakon toga uslijedio je trend pada cijena dizel goriva sve do 21. tjedna 2023. godine kada su iznosile 2,4 KM/l. Slijedi ponovo trend rasta cijena dizel goriva do 41. tjedna 2023. godine (2,9 KM/l), pa onda, sa blažim izuzecima, ponovo trend pada sve do listopada 2024. godine kada su se prosječne tjedne cijene kretale između 2,35-2,40 KM/l. Nakon toga, ponovo je došlo do trenda rasta cijena sve do 7. tjedna 2025. godine kada su cijene dizel goriva iznosile 2,7 KM/l, dok su u daljem toku 2025. godine blago varirale, da bi na koncu 2025. godine iznosile 2,5 KM/l.

U 2026. godini ponovo je nastupio šok na tržištu derivata BiH zbog sukoba na Bliskom istoku. Prosječne tjedne cijene dizel goriva na tržištu BiH su bile stabilne sve do konca 10. tjedna 2026. godine (8. ožujak) na razini 2,5 KM/l, a onda je nastupio njihov nagli rast. Do konca 16. tjedna (19. travanj) dostigle su iznos od visokih 3,6 KM/l.⁷ Nakon toga su postepeno opadale i u 27. tjednu (konac prvog polugodišta 2026. godine) iznosile 3 KM/l.

Grafikon 2

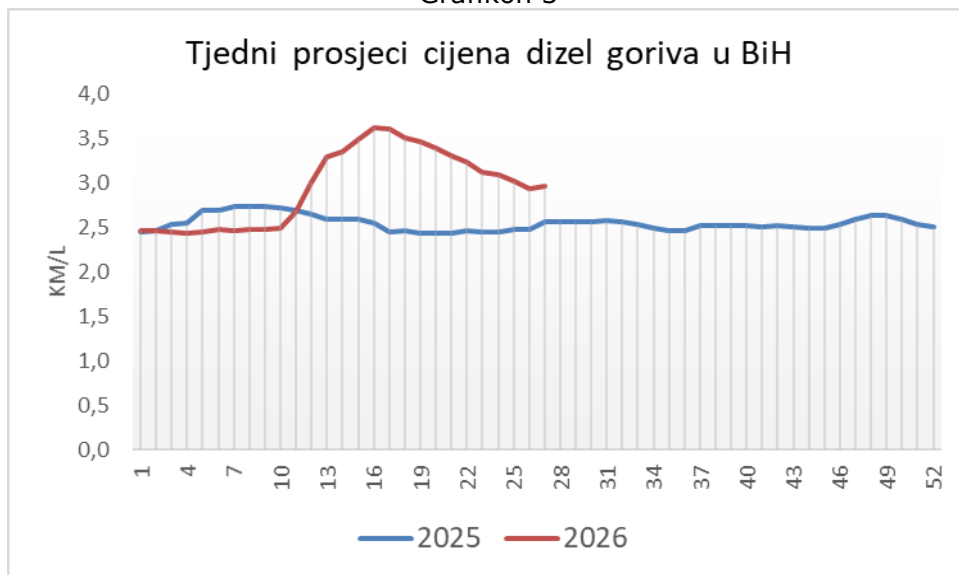

Izvor: Prikaz autora na osnovu International Road Transport Union-a preuzetih sa web stranice Vanjskotrgovinske komore BiH

⁶ Prikazani su samo podaci za dizel gorivo jer je nakon 19. Tjedna 2022. godine prekinuto izvještavanje o cijenama za goriva 95 BMB i 98 BMB na web stranici Vanjskotrgovinske komore BiH sa podacima International Road Transport Union-a.

⁷ 0,04 KM po litru ispod zabilježenog maksimuma izračunatog u na razini cijele 2022. godine

Grafikon 3

Izvor: Prikaz autora na osnovu International Road Transport Union-a preuzetih sa web stranice Vanjskotrgovinske komore BiH

Ako se promatraju mjere disperzije (prosječno odstupanje, standardna devijacija, koeficijent varijacije i raspon) tjednih prosjeka cijena dizel goriva na tržištu BiH za razdoblje I-VI 2026 u usporedbi sa istim razdobljima prethodnih sedam godina (Tabela 4), mogu se izvući slični zaključci kao u slučaju varijabilnosti cijena sirove nafte. Po jačini fluktuacija, prvo polugodište 2026. godine može se „takmičiti“ sa godinom izbijanja virusa korona (2020) i rata u Ukrajini (2022), dok su cijene u ostalim promatranim razdobljima bile relativno stabilne.

Tabela 4. Deskriptivni statistički podaci tjednih podataka cijena dizel goriva na tržištu BiH

	I-VI 2019	I-VI 2020	I-VI 2021	I-VI 2022	I-VI 2023	I-VI 2024	I-VI 2025	I-VI 2026
prosjeak (nepond.)	2,3	2,0	2,0	2,9	2,7	2,6	2,6	3,0
prosj. odst.	0,0	0,3	0,1	0,4	0,2	0,1	0,1	0,4
st.dev.	0,0	0,3	0,1	0,4	0,2	0,1	0,1	0,4
koef. var. (%)	1,9	16,0	4,6	14,5	7,0	3,0	4,2	14,4
min	2,3	1,5	1,8	2,3	2,4	2,5	2,4	2,4
max	2,4	2,4	2,1	3,6	2,9	2,8	2,7	3,6
raspon	0,2	0,9	0,3	1,3	0,5	0,3	0,3	1,2

Izvor: Izračun autora na osnovu International Road Transport Union-a preuzetih sa web stranice Vanjskotrgovinske komore BiH

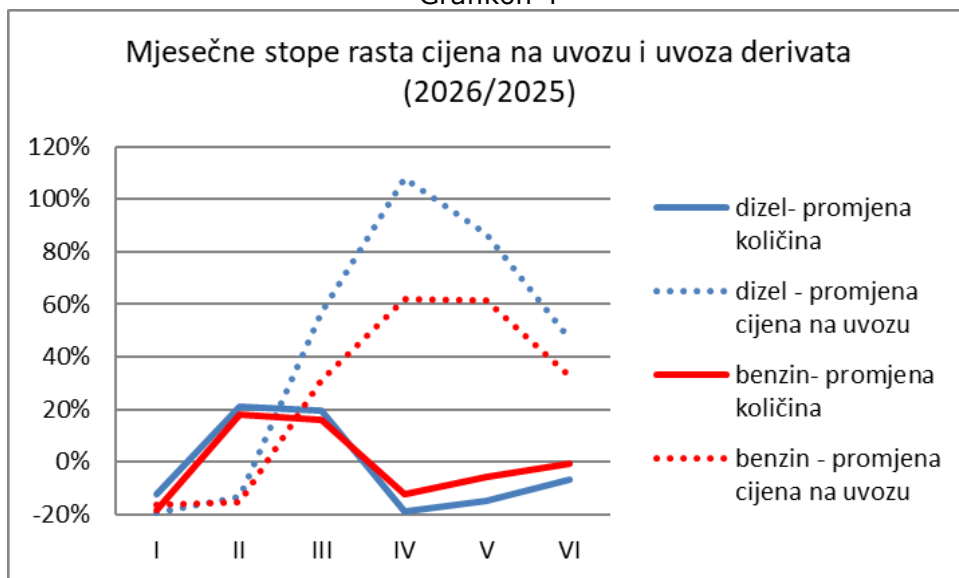
II Cijene na uvozu i uvoz derivata nafte u BiH

U razdoblju I-VI 2026. godine, uvoz svih derivata nafte u BiH iznosio je 900 mil litara i niži je za 3% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Promatrano po vrstama derivata, uvoz dizel goriva je niži za 3%, benzina za 1,5%, dok je uvoz svih ostalih derivata zajedno (lož ulje, kerozin, LPG) bio niži za 6,9% u odnosu na prethodnu godinu.

S obzirom na veliki rast cijena derivata na uvozu počev od ožujka 2026. godine, zanimljivo je pogledati i mjesečnu dinamiku cijena na uvozu i uvoza derivata unutar prvog polugodišta 2026. godine (Grafikon 4). U mjesecu siječnju cijene na uvozu u BiH bile su ispod prošlogodišnjih za oba derivata, dizel i benzin, a padao je i njihov uvoz u BiH u litrima. U veljači su cijene derivata na

uvozu takođe bile ispod prošlogodišnjih, a stope rasta njihovog uvoza u litrima bile su pozitivne. U ožujku su cijene na uvozu naglo porasle u odnosu na prethodnu godinu, posebno za dizel gorivo (preko 50% u odnosu na isti mjesec prethodne godine). Suprotno zakonu tražnje, uvoz derivata nafte u BiH u ožujku je također porastao (dizel gorivo +19,3%; benzin +16,3%), kao odgovor distributera na neizvjesnosti i stalni rast cijena sirove nafte na svjetskim burzama. U mjesecu travnju su cijene na uvozu eskalirale, i to dizel goriva preko 100% a benzina preko 60%, u odnosu na travanj 2025. Uvoz derivata u tom mjesecu je počeo snažno opadati. Pad uvoza dizel goriva iznosio je 18,7%, a pad uvoza benzina 12,4%. U svibnju je nastavljen trend visokih stopa rasta cijena na uvozu, dok je uvoz dizel goriva padao je po stopi 14,5%, a uvoz benzina po stopi 5,5%. Iako i dalje izrazito visoke, u lipnju 2026. su skoro prepolovljene stope rasta cijena dizel goriva i benzina na uvozu u odnosu na stope rasta u mjesecu svibnju iste godine. U odnosu na isti mjesec prethodne godine, u lipnju 2026. je zabilježen pad uvoza dizel goriva od 6,6%, dok je kod uvoza benzina ostvaren pad od svega 0,8%.

Grafikon 4

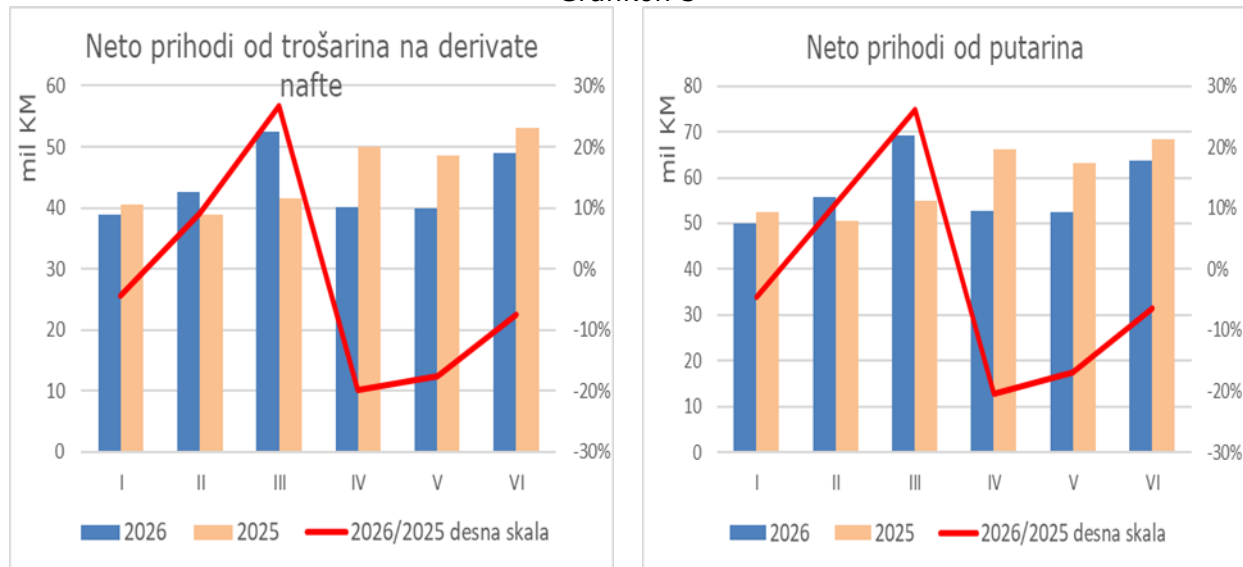

Izvor: Izračun autora na osnovu podataka UNO

III Prikupljeni neto prihodi na JR UNO po osnovu derivata nafte

U prvom polugodištu 2026. godine prikupljeno je 3,4% manje neto prihoda od trošarina na derivate nafte i putarine zajedno nego u istom razdoblju prethodne godine. Prikupljeni neto prihodi po osnovu trošarina na derivate nafte i putarine zajedno iznosili su 606,9 mil KM. Neto prihodi od putarine iznosili su 344 mil KM i bili su za 3,2% niži nego u istom razdoblju prethodne godine. Neto prihodi od trošarina na derivate nafte u prvom polugodištu 2026. godine iznosili su 263 mil KM, a njihova stopa rasta u odnosu na isti razdoblje 2025. godine bila je negativna iznosila je -3,5%.

Grafikon 5

Izvor: Izračun autora na osnovu podataka UNO

Mjesečne stope rasta neto prihoda su snažno varirale, i to kod prihoda od trošarina na derivate nafte od -19,9% (travanj) do +26,7% (ožujak), a kod prihoda od putarina u sličnom rasponu od -20,4% do +26,1%. Primjećuje se gotovo identičan obrazac kretanja mjesečnih prihoda od trošarina i putarine, gdje su najviše stope rasta (YoY) zabilježene u mjesecu ožujku, u uvjetima gomilanja zaliha distributera nakon početka sukoba na Bliskom istoku.

Zaključci

- Rat na Bliskom istoku koji je započeo koncem veljače 2026. godine i blokade Hormuškog tjesnaca doveli su do poremećaja na tržištu sirove nafte i ogromnih fluktuacija cijena, kako na dnevnoj, tako i na tjednoj i mjesečnoj razini.
- Cijene sirove nafte tipa Brent prekoračile su 100 dolara po barelu u ožujku 2026. godine i zadržale se na troznamenkastoj razini do mjeseca svibnja. U mjesecu lipnju, privremeni sporazum o prekidu vatre između SAD-a i Irana doveo do kratkotrajnog oporavka protoka nafte kroz Hormuški tjesnac i spuštanja cijene sirove nafte po barelu na dvoznamenkaste razine.
- Prosječne tjedne cijene dizel goriva na tržištu BiH su bile stabilne sve do početka ožujka 2026. godine na razini oko 2,5 KM/l. Onda je nastupio nagli rast. Do sredine travnja dostigle su iznos od oko 3,6 KM/l, a nakon toga su postepeno opadale i na koncu prvog polugodišta iznosile oko 3 KM/l.
- U razdoblju I-VI 2026. godine, uvoz svih derivata nafte pao je za 3% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Promatrano po vrstama derivata, uvoz dizel goriva bio je niži za 3%, benzina za 1,5%, dok je uvoz svih ostalih derivata zajedno bio niži za 6,9% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.
- U prvom polugodištu 2026. godine prikupljeno je 3,4% manje neto prihoda od trošarina na derivate nafte i putarine zajedno nego u istom razdoblju prethodne godine. Neto prihodi od putarine bili su za 3,2% niži nego u istom razdoblju prethodne godine, dok su neto prihodi od trošarina na derivate nafte opali za 3,5%.

Analiza prihoda od trošarina na alkohol, alkoholna pića i voćnu prirodnu rakiju

(piše: Mirjana Popović, stručni savjetnik - makroekonomista)

Uvod

Trošarine na alkohol, alkoholna pića i voćnu prirodnu rakiju (u daljem tekstu: trošarine na alkoholna pića) predstavljaju relativno mali, ali kontinuiran segment sistema neizravnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: BiH) i stabilan izvor javnih prihoda. Osim fiskalne funkcije, oporezivanje ovih proizvoda ima i širi društveni značaj, budući da trošarinska politika istodobno predstavlja instrument porezne politike i jedan od mehanizama za ograničavanje potrošnje proizvoda koji mogu imati negativne posljedice po javno zdravlje.

Kretanje prihoda od trošarina na alkoholna pića odražava promjene u prometu i potrošnji ovih proizvoda, ali i dinamiku uvoza, domaće proizvodnje i naplate trošarinskih obveza. Ono je uvjetovano brojnim ekonomskim i tržišnim faktorima, među kojima se posebno izdvajaju kretanja lične potrošnje, turistička aktivnost, sezonske oscilacije potražnje, struktura tržišta, kao i odnos između domaće proizvodnje i uvoza. Analiza ovih prihoda omogućava sagledavanje dinamike tržišta alkoholnih pića i predstavlja indikator za praćenje kretanja u segmentu neizravnih poreza.

Cilj analize je sagledavanje kretanja prihoda od trošarina na alkohol, alkoholna pića i voćnu prirodnu rakiju u BiH kroz godišnju, kvartalnu i mjesečnu dinamiku naplate, s posebnim osvrtom na razlike između prihoda ostvarenih od domaćih i uvoznih proizvoda. Posebna pozornost posvećena je identifikaciji trendova, sezonskih obrazaca i promjena u strukturi naplate, kako bi se omogućilo kvalitetnije razumijevanje faktora koji utječu na kretanje ovog segmenta trošarinskih prihoda.

Metodologija analize

Analiza predstavlja nastavak prethodno objavljenih analiza prihoda od trošarina na alkohol, alkoholna pića i voćnu prirodnu rakiju u BiH⁸ i zasnovana je na administrativnim podacima Uprave za neizravno oporezivanje o naplaćenim prihodima od trošarina. Promatrani podaci obuhvataju ukupne prihode od trošarina na alkoholna pića, kao i prihode ostvarene po osnovu domaćih i uvoznih proizvoda.

Radi osiguranja usporedivosti podataka i identifikacije aktualnih trendova, analizom je obuhvaćeno razdoblje od 2021. godine nadalje. Iz analize je isključena 2020. godina, koju su obilježili značajni poremećaji gospodarskih aktivnosti, međunarodne trgovine i potrošnje usljed pandemije COVID-19, što bi moglo utjecati na usporedivost rezultata i interpretaciju trendova.

Za potrebe analize korištene su metode deskriptivne statistike i analize vremenskih serija. Kretanja prihoda promatrana su na godišnjoj, kvartalnoj i mjesečnoj razini, pri čemu su stope rasta izračunate u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Kod godišnje analize korištena je usporedba sa prethodnom godinom, dok su kod kvartalne i mjesečne analize stope rasta izračunate u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Takav pristup omogućava identifikaciju trendova u naplati, procjenu intenziteta promjena i uočavanje sezonskih obrazaca karakterističnih za promet alkoholnih pića.

Analiza je provedena kroz tri vremenske razine promatranja:

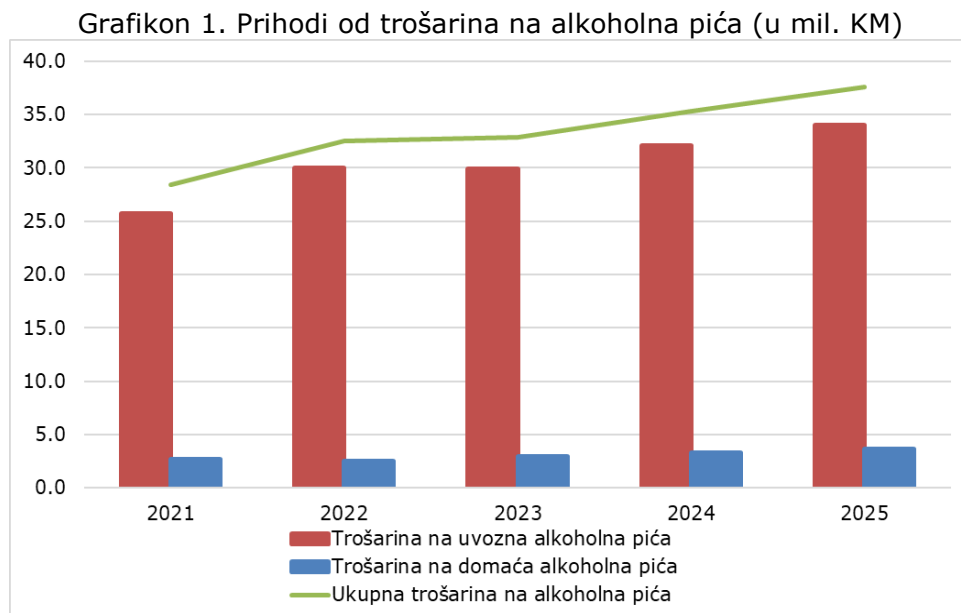
⁸ O politici oporezivanja alkoholnih pića i naplati prihoda od trošarina na alkoholna pića više u: Popović, M. (2022). "Analiza naplate prihoda od trošarina na alkohol, alkoholna pića i voćnu prirodnu rakiju"; OMA bilten br. 209/210. O kretanjima naplate ovih prihoda i tekućim trendovima više u analizama: Popović M. (2023, 2024 i 2025), OMA bilten br. 219/220, 231/232, 243/244.

- I. Godišnja analiza obuhvata razdoblje 2021–2025.⁹ godine i uključuje pregled ukupne naplate prihoda od trošarina na alkoholna pića, prihoda od trošarina na domaća i uvozna alkoholna pića, kao i godišnjih stopa rasta za razdoblje 2022–2025. godine.
- II. Kvartalna analiza obuhvata razdoblje od prvog kvartala 2021. do drugog kvartala 2026.¹⁰ godine i uključuje pregled ukupne naplate prihoda od trošarina na alkoholna pića, prihoda od trošarina na domaća i uvozne proizvode, te kvartalnih stopa rasta za razdoblje od prvog kvartala 2022. do drugog kvartala 2026. godine.
- III. Mjesečna analiza obuhvata razdoblje od siječnja 2021. do lipnja 2026.¹¹ godine i uključuje pregled mjesečne naplate ukupnih prihoda od trošarina na alkoholna pića, prihoda od trošarina na domaća i uvozne proizvode, kao i mjesečnih stopa rasta za razdoblje siječanj 2022. – lipanj 2026. godine.

Rezultati analize prikazani su kroz apsolutne vrijednosti naplaćenih prihoda, stope rasta i strukturne pokazatelje, s ciljem pružanja sveobuhvatnog pregleda kretanja prihoda od trošarina na alkohol, alkoholna pića i voćnu prirodnu rakiju te identifikacije ključnih trendova u ovom segmentu neizravnog oporezivanja u BiH.

1. Godišnje kretanje prihoda od trošarina na alkoholna pića

Kretanje prihoda od trošarina na alkoholna pića odražava razinu potrošnje alkoholnih proizvoda, ali i strukturu tržišta sa aspekta podrijetla proizvoda, odnosno odnosa između uvoznih i domaćih alkoholnih pića. **Grafikonom 1 prikazano je kretanje godišnje naplate prihoda od trošarina na alkoholna pića u razdoblju 2021–2025. godine, izraženo u milijunima KM.** Pored ukupne naplate, prikazana je i struktura prihoda prema podrijetlu alkoholnih pića, odnosno posebno su prikazani prihodi od trošarina na uvozna i domaća alkoholna pića.

Izvor: Podaci Uprave za neizravno oporezivanje BiH, prikaz OMA

U promatranom razdoblju uočava se **uzlazni trend ukupne naplate prihoda od trošarina na alkoholna pića**, uz rast prihoda u gotovo svim godinama. Istodobno, grafikon pokazuje izraženu

⁹ Posljednji raspoloživi godišnji podaci

¹⁰ Posljednji raspoloživi kvartalni podaci

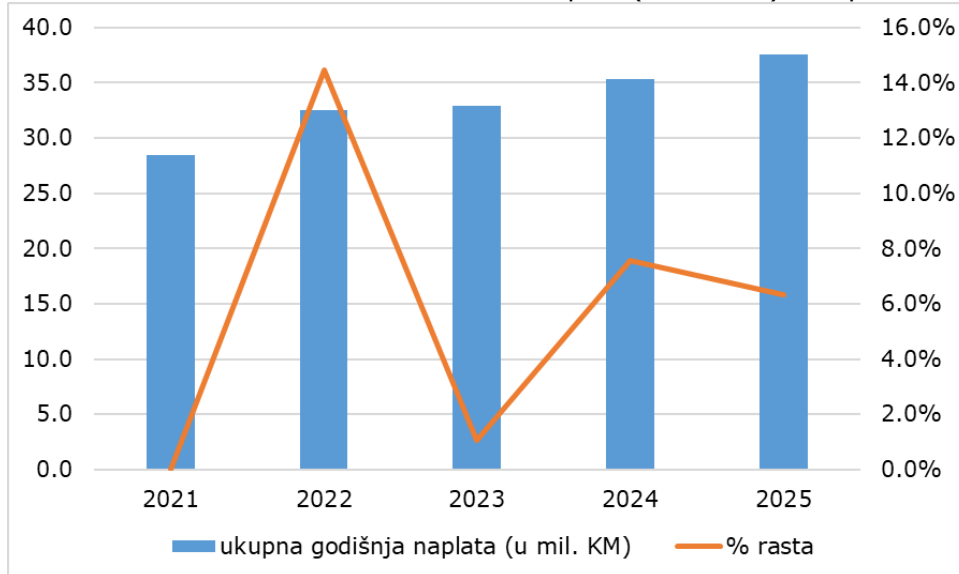
¹¹ Posljednji raspoloživi mjesečni podaci

dominaciju prihoda od trošarina na **uvozna alkoholna pića**, dok su prihodi od domaćih alkoholnih pića znatno manjeg obujma. Iako se tijekom razdoblja uočava postepeno povećanje naplate trošarina na domaća alkoholna pića, struktura ukupnih prihoda ostaje relativno stabilna, sa dominantnim udjelom uvoznih proizvoda.

1.1. Godišnje kretanje ukupnih prihoda od trošarina na alkoholna pića

Grafikonom 2 prikazana je godišnja naplata ukupnih prihoda od trošarina na alkoholna pića za razdoblje 2021–2025. godine, izražena u milijunima KM (lijeva vertikalna osa), kao i godišnja stopa rasta ovih prihoda za razdoblje 2022–2025. godine (desna vertikalna osa).

Grafikon 2. Prihodi od trošarina na alkoholna pića (u mil. KM) i stopa rasta (%)

Izvor: Podaci Uprave za neizravno oporezivanje BiH, prikaz OMA

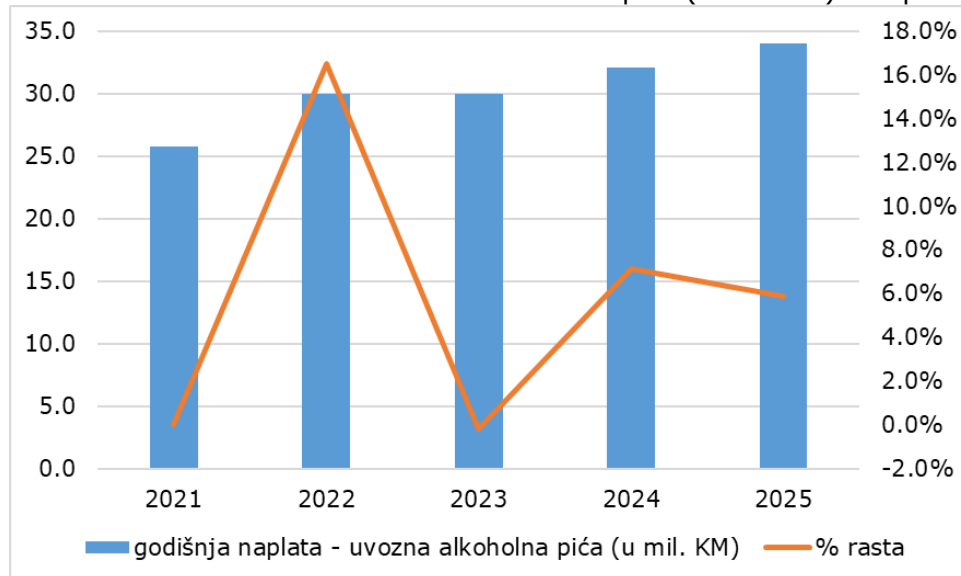
U 2022. godini zabilježen je **najveći rast prihoda od trošarina na alkoholna pića u promatranom razdoblju, od 14,4% u odnosu na prethodnu godinu**. Ovako izražen rast može se povezati sa oporavkom potrošnje nakon pandemije COVID-19, odnosno postupnim normaliziranjem rada ugostiteljskih objekata i povećanom potrošnjom alkoholnih proizvoda. U 2023. godini rast prihoda bio je znatno umjereniji i iznosio je **1,1%**, što ukazuje na stabilizaciju naplate nakon snažnog povećanja u prethodnoj godini. U 2024. godini ponovno je zabilježeno **izraženije povećanje naplate od 7,6%**, čime je nastavljen uzlazni trend ukupnih prihoda od trošarina na alkoholna pića. U 2025. godini prihodi su nastavili rasti, uz godišnju stopu rasta od **6,3%**, čime je zadržan pozitivan trend naplate i ostvarena najviša razina naplate prihoda od trošarina na alkoholna pića u promatranom razdoblju.

Promatrano u cjelini, kretanje ovih prihoda u razdoblju 2021–2025. godine karakterizira rastući trend, ali uz promjenjivu dinamiku, pri čemu je nakon izrazitog povećanja u 2022. godini uslijedilo usporavanje rasta u 2023., a zatim ponovno ubrzanje u 2024. i 2025. godini.

1.2. Godišnje kretanje prihoda od trošarina na uvozna alkoholna pića

Grafikonom 3 prikazana je godišnja naplata prihoda od trošarina na uvozna alkoholna pića za razdoblje 2021–2025. godine, izražena u milijunima KM (lijeva vertikalna osa) i godišnja stopa rasta ovih prihoda u razdoblju 2022–2025. godine (desna vertikalna osa).

Grafikon 3. Prihodi od trošarina na uvozna alkoholna pića (u mil. KM) i stopa rasta (%)

Izvor: Podaci Uprave za neizravno oporezivanje BiH, prikaz OMA

U promatranom razdoblju naplata prihoda od trošarina na uvozna alkoholna pića bilježi pretežno rastući trend, uz kratkotrajnu stagnaciju u 2023. godini. U 2022. godini zabilježen je izražen rast prihoda od 16,5% u odnosu na prethodnu godinu, što predstavlja i najveću godišnju stopu rasta u promatranom razdoblju. Ovakvo kretanje vremenski se podudara sa razdobljem oporavka gospodarske aktivnosti i potrošnje nakon pandemije, uz istodobni rast uvozne komponente naplate.

Tijekom 2023. godine došlo je do blagog pada od 0,2%, što ukazuje na relativnu stabilizaciju naplate ovih prihoda, uz moguću prilagodbu obujma uvoza i potrošnje. Već u 2024. godini ponovno je ostvaren rast od 7,1%, čemu su mogli doprinijeti povećana potražnja i promjene u strukturi potrošnje alkoholnih pića.

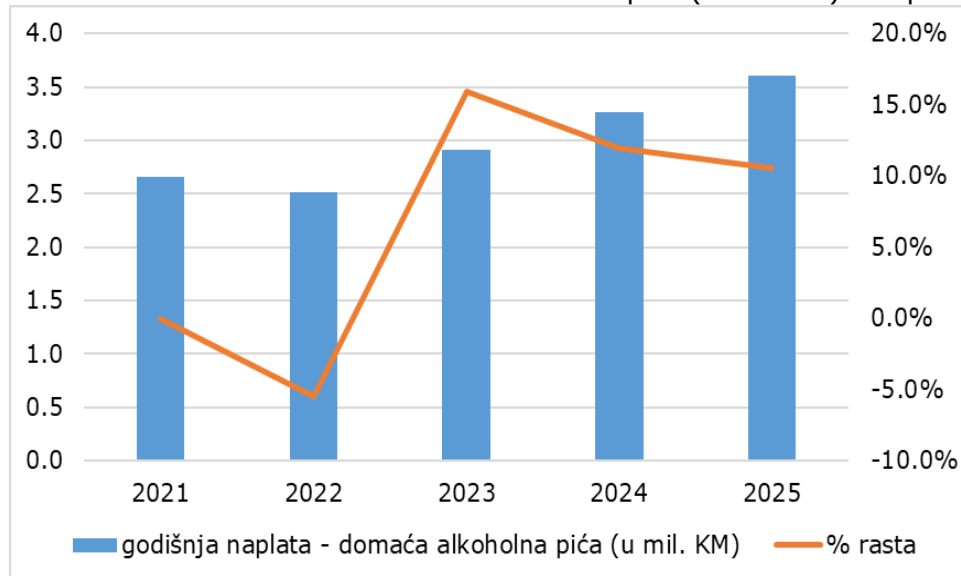
Pozitivan trend nastavljen je i u 2025. godini, kada je naplata povećana za 5,9% u odnosu na 2024. godinu. Iako je stopa rasta bila nešto niža nego u prethodnoj godini, nastavak rasta doveo je do toga da su u 2025. godini prihodi od trošarina na uvozna alkoholna pića dostigli najvišu razinu u promatranom razdoblju.

Ukupno promatrano, kretanje ovih prihoda od 2021. do 2025. godine karakterizira izražen rast u 2022. godini, gotovo potpuna stagnacija u 2023. godini, nakon čega slijede dvije uzastopne godine rasta i dostizanje najviše razine naplate u 2025. godini.

1.3. Godišnje kretanje prihoda od trošarina na domaća alkoholna pića

Grafikonom 4 prikazana je godišnja naplata prihoda od trošarina na domaća alkoholna pića za razdoblje 2021-2025. godine, izražena u milijunima KM (lijeva vertikalna osa) i godišnja stopa rasta ovih prihoda u razdoblju 2022-2025. godine (desna vertikalna osa).

Grafikon 4. Prihodi od trošarina na domaća alkoholna pića (u mil. KM) i stopa rasta (%)

Izvor: Podaci Uprave za neizravno oporezivanje BiH, prikaz OMA

Godišnja naplata prihoda od trošarina na domaća alkoholna pića u promatranom razdoblju pokazuje promjenjivo kretanje, sa izraženim oscilacijama u stopama godišnjeg rasta. U 2022. godini zabilježen je pad od 5,5% u odnosu na prethodnu godinu, što može ukazivati na smanjenje domaće proizvodnje i potrošnje alkoholnih pića, odnosno promjene u potrošačkim navikama.

U 2023. godini dolazi do značajnog preokreta, kada je ostvaren rast od 15,9%, što predstavlja najveću godišnju stopu rasta prihoda u promatranom razdoblju. Ovakvo kretanje može biti povezano sa povećanjem proizvodnje i potrošnje domaćih alkoholnih pića, kao i intenziviranjem naplate trošarina.

Pozitivan trend nastavljen je i u 2024. godini, kada su prihodi povećani za 11,9% u odnosu na prethodnu godinu. Iako je stopa rasta bila nešto niža nego u 2023. godini, nastavak dvoznamenkastog rasta ukazuje na zadržavanje pozitivne dinamike naplate ovih prihoda.

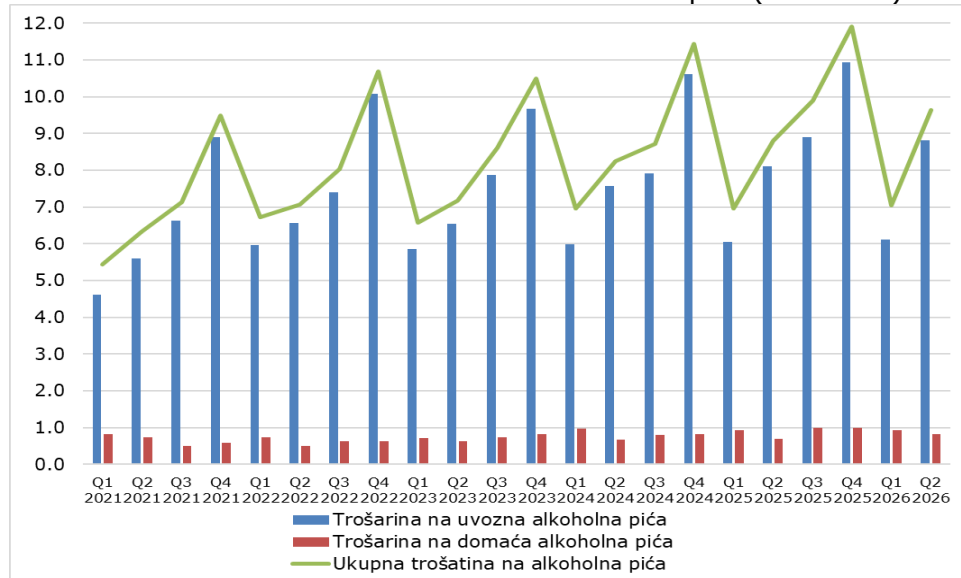
U 2025. godini ostvaren je rast od 10,6% u odnosu na 2024. godinu čime je nastavljen kontinuitet rasta treću godinu zaredom, a prihodi od trošarina na domaća alkoholna pića dostigli su najvišu razinu u promatranom razdoblju.

Sveobuhvatno, nakon pada u 2022. godini, prihodi od trošarina na domaća alkoholna pića bilježe snažan oporavak i kontinuiran rast tijekom 2023–2025. godine, pri čemu su sve tri godine ostvarene dvoznamenkaste stope rasta.

2. Kvartalno kretanje prihoda od trošarina na alkoholna pića

Grafikonom 5 prikazana je kvartalna dinamika kretanja naplate ukupnih prihoda od trošarina na alkoholna pića, prihoda od trošarina na uvezna i domaća alkoholna pića za razdoblje od prvog kvartala (Q1) 2021. godine do drugog kvartala (Q2) 2026. godine, izražena u milijunima KM.

Grafikon 5. Prihodi od trošarina na alkoholna pića (u mil. KM)

Izvor: Podaci Uprave za neizravno oporezivanje BiH, prikaz OMA

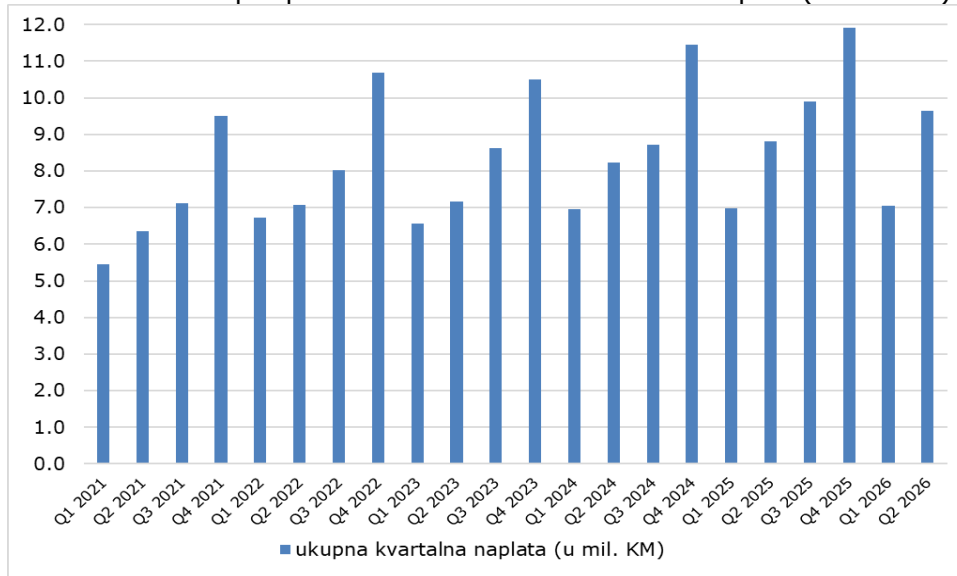
Kod ukupnih prihoda i posebno kod uvozne komponente uočava se izražen sezonski obrazac. U ukupnoj naplati prihoda od trošarina na alkoholna pića dominiraju trošarine na uvozna alkoholna pića, čije kvartalno kretanje u velikoj mjeri određuje dinamiku ukupnih prihoda. Kod ove kategorije uočavaju se najviše razine naplate u četvrtim kvartalima, nakon kojih slijedi smanjenje u prvom kvartalu naredne godine, uz ponovno povećanje tijekom drugog i trećeg kvartala.

Prihodi od trošarina na domaća alkoholna pića znatno su manji u odnosu na prihode od uvoznih alkoholnih pića i pokazuju izraženije kvartalne oscilacije, bez stabilnog sezonskog obrasca koji bi se ponavljao iz godine u godinu. Najviše razine naplate domaće komponente ostvaruju se u različitim kvartalima, što ukazuje da njeno kretanje nije određeno istim sezonskim obrascem koji je izražen kod uvoznih alkoholnih pića. Istodobno, kroz promatrano razdoblje uočava se postupno povećavanje razine naplate, posebno kod uvoznih alkoholnih pića.

2.1. Kvartalno kretanje ukupnih prihoda od trošarina na alkoholna pića

Grafikonom 6 prikazana je kvartalna naplata ukupnih prihoda od trošarina na alkoholna pića za razdoblje Q1 2021–Q2 2026. godine, izražena u milijunima KM.

Grafikon 6. Ukupni prihodi od trošarina na alkoholna pića (u mil. KM)

Izvor: Podaci Uprave za neizravno oporezivanje BiH, prikaz OMA

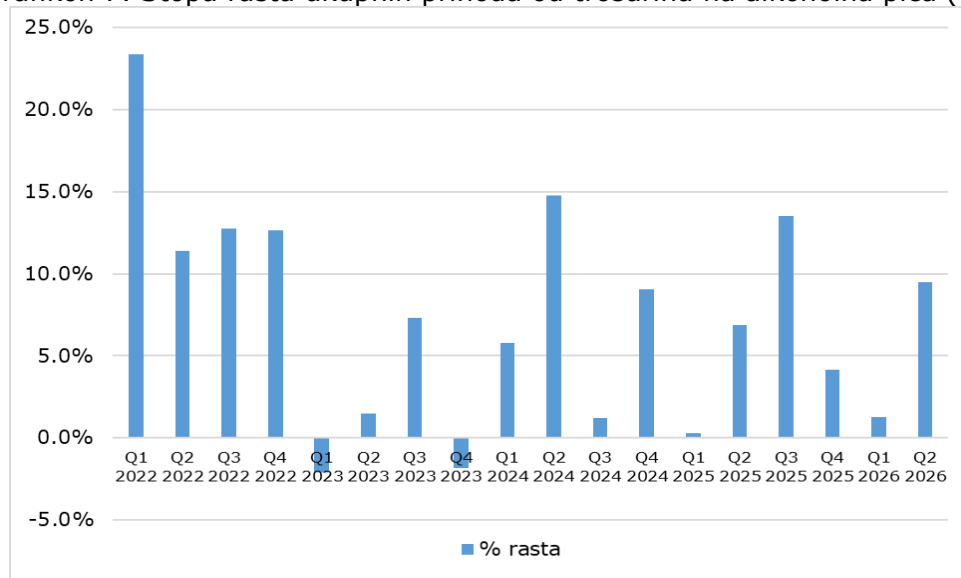
Iz grafikona je vidljivo da se tijekom promatranog razdoblja ispoljava izražen sezonski obrazac kretanja prihoda, koji se ponavlja iz godine u godinu. Najniža naplata uglavnom se ostvaruje u prvom kvartalu, nakon čega slijedi povećanje u drugom i trećem kvartalu, dok se najviša razina prihoda u pravilu ostvaruje u četvrtom kvartalu. Ovakva dinamika ukazuje na veću koncentraciju potrošnje alkoholnih pića u završnom dijelu godine, odnosno na izražen sezonski karakter naplate trošarina.

Istodobno, uočava se da se sezonski vrhovi naplate kroz promatran razdoblje postupno pomjeraju na višu razinu, što ukazuje na rastuću osnovu naplate uz zadržavanje karakterističnog sezonskog obrasca. Nakon pada u prvom kvartalu, prihodi se tijekom drugog i trećeg kvartala ponovno povećavaju, da bi u četvrtom kvartalu dostigli najvišu razinu. Ovakvo kretanje posebno je izraženo u posljednjim godinama promatranog razdoblja.

Promatrano u cjelini, kvartalna dinamika potvrđuje da sezonalnost predstavlja jedno od ključnih obilježja naplate prihoda od trošarina na alkoholna pića. Istodobno, rast razine naplate u većem dijelu promatranog razdoblja ukazuje da se, pored sezonskih oscilacija, formira i uzlazni trend ukupnih prihoda, pri čemu je najviša razina naplate ostvarena na koncu 2025. godine. Podaci za prvu polovicu 2026. godine za sada ukazuju na nastavak relativno visoke razine naplate, uz zadržavanje uobičajene sezonske dinamike.

Grafikonom 7 prikazana je kvartalna stopa rasta ukupnih prihoda od trošarina na alkoholna pića za razdoblje Q1 2022–Q2 2026. godine.

Grafikon 7. Stopa rasta ukupnih prihoda od trošarina na alkoholna pića (%)

Izvor: Podaci Uprave za neizravno oporezivanje BiH, prikaz OMA

Kvartalno kretanje stope rasta prihoda od trošarina na alkoholna pića pokazuje izražene oscilacije između pojedinih kvartala, što ukazuje na promjenjivu dinamiku naplate tijekom promatranog razdoblja. Najveća stopa rasta zabilježena je u Q1 2022. godine i iznosila je 23,4%, nakon čega su tijekom iste godine ostvarene relativno visoke stope rasta u svim kvartalima. Ovakva dinamika ukazuje na posebno snažan rast naplate u 2022. godini u odnosu na odgovarajuće kvartale prethodne godine.

U narednom razdoblju stope rasta postaju promjenjivije. Nakon visokih stopa u 2022. godini, u Q1 2023. godine zabilježen je pad od 2,1%, dok je pad od 1,9% registriran i u Q4 2023. godine. U ostalim kvartalima 2023. godine ostvarene su pozitivne, ali uglavnom umjerene stope rasta. Već tijekom 2024. godine ponovno su zabilježena izraženija povećanja, pri čemu je posebno izdvojen rast od 14,8% u Q2, dok je u Q3 rast bio znatno umjereniji.

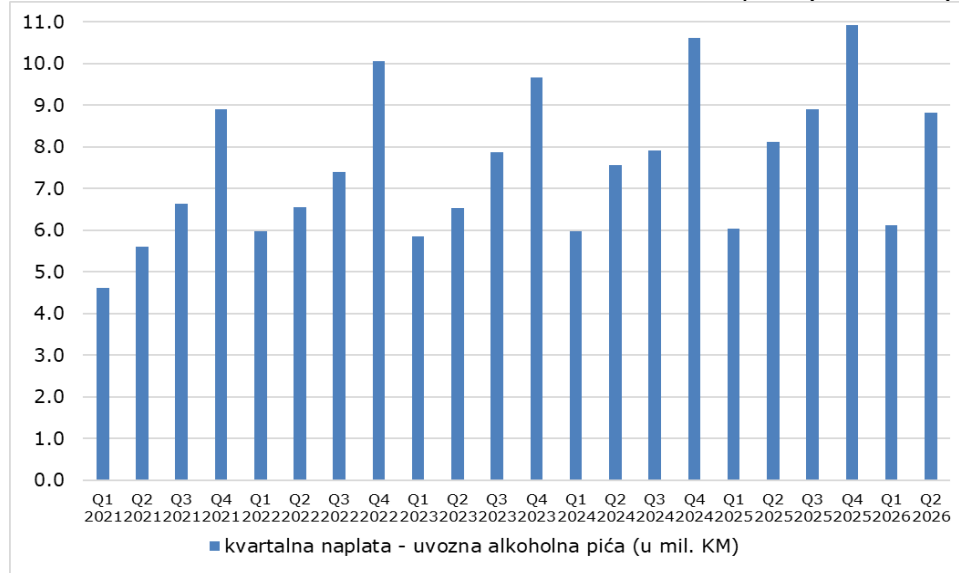
Pozitivna dinamika nastavljena je i tijekom 2025. godine, uz posebno izražen rast od 13,5% u Q3, nakon čega je u Q4 ostvarena nešto umjerenija stopa rasta. U prvoj polovici 2026. godine prihodi su također nastavili rasti, pri čemu je u Q2 zabilježeno povećanje od 9,5% u odnosu na isti kvartal prethodne godine.

Nakon izrazito snažnog rasta tijekom 2022. godine, kvartalne stope rasta u narednim godinama pokazuju smireniju i promjenjiviju dinamiku, uz smjenjivanje pozitivnih i negativnih stopa. Istodobno, smjena razdoblja ubrzanja i usporavanja rasta potvrđuje da se kretanje prihoda, pored sezonskih obrazaca, odvija pod utjecajem promjena u potrošnji, uvozu i domaćoj proizvodnji alkoholnih pića, kao i baznih efekata iz prethodnih razdoblja.

2.2. Kvartalno kretanje prihoda od trošarina na uvezna alkoholna pića

Grafikonom 8 prikazana je kvartalna naplata prihoda od trošarina na uvezna alkoholna pića za razdoblje Q1 2021–Q2 2026. godine, izražena u milijunima KM.

Grafikon 8. Prihodi od trošarina na uvozna alkoholna pića (u mil. KM)

Izvor: Podaci Uprave za neizravno oporezivanje BiH, prikaz OMA

Kvartalna naplata prihoda od trošarina na uvozna alkoholna pića pokazuje izražen sezonski obrazac, sa najnižim razinama naplate uglavnom u prvim kvartalima, nakon čega slijedi postupno povećanje tijekom drugog i trećeg kvartala i dostizanje najviših vrijednosti u četvrtom kvartalu. Ovakav obrazac prisutan je tijekom cijelog promatranog razdoblja, pri čemu se sezonski vrhovi naplate kroz godine uglavnom pomjeraju na višu razinu.

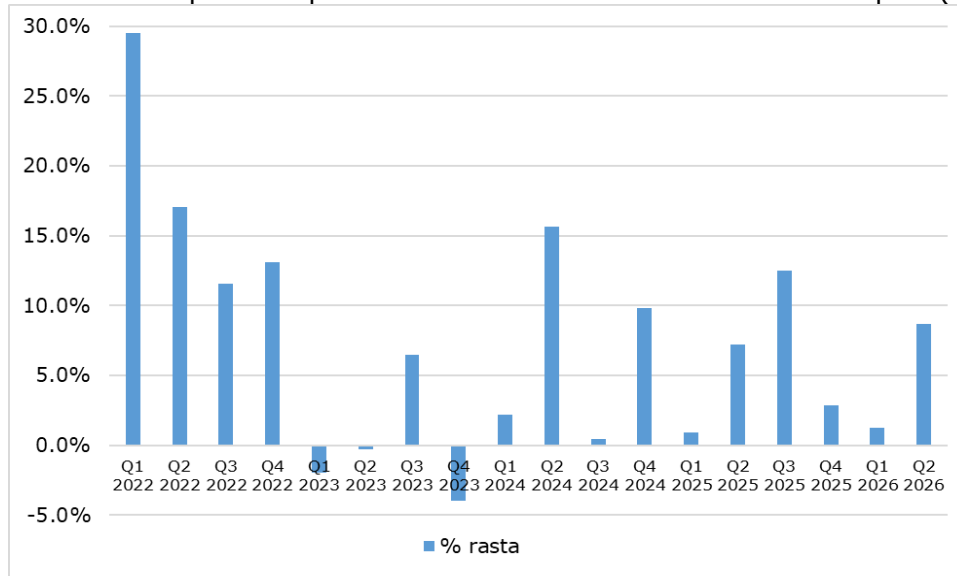
Najviša razina kvartalne naplate u promatranom razdoblju ostvarena je u Q4 2025. godine. Istodobno, uočava se da su i razine naplate u drugim i trećim kvartalima posljednjih godina više u odnosu na početak promatranog razdoblja, uz zadržavanje izražene sezonalnosti.

S obzirom na dominantan udio uvoznih alkoholnih pića u ukupnim prihodima od trošarina na alkoholna pića, njihovo kvartalno kretanje u velikoj mjeri određuje i dinamiku ukupne naplate. Zbog toga su sezonske oscilacije kod uvoznih alkoholnih pića gotovo u potpunosti prenesene na ukupne prihode, pri čemu se posebno izdvajaju povećane vrijednosti naplate u završnom dijelu godine.

Promatrano u cjelini, kretanje prihoda od trošarina na uvozna alkoholna pića karakteriziraju izražena sezonalnost i postepeno povećavanje razine naplate, uz najviše vrijednosti koncentrirane u četvrtim kvartalima. Ovakva dinamika potvrđuje značaj uvoznih alkoholnih pića za ukupnu naplatu trošarina na alkoholna pića i predstavlja osnovu za razumijevanje ukupnih kvartalnih kretanja prihoda u promatranom razdoblju.

Grafikonom 9 prikazana je kvartalna stopa rasta prihoda od trošarina na uvozna alkoholna pića za razdoblje Q1 2022–Q2 2026. godine.

Grafikon 9. Stopa rasta prihoda od trošarina na uvozna alkoholna pića (%)

Izvor: Podaci Uprave za neizravno oporezivanje BiH, prikaz OMA

Kretanje kvartalnih stopa rasta prihoda od trošarina na uvozna alkoholna pića pokazuje izražene oscilacije tijekom promatranog razdoblja. Najveći rast zabilježen je u Q1 2022. godine, kada je naplata povećana za 29,5% u odnosu na isti kvartal prethodne godine. Visoke stope rasta zabilježene su i u ostalim kvartalima 2022. godine, čime je ova godina izdvojena kao razdoblje posebno snažne dinamike naplate u odnosu na 2021. godinu.

Tijekom 2023. godine došlo je do značajnog usporavanja rasta. U Q1 naplata je smanjena za 1,7%, dok je u Q2 zadržana približno na razini istog kvartala prethodne godine. Nakon umjerenog rasta u Q3, u Q4 je ponovno zabilježen pad od 3,8%. Ovakva kretanja predstavljaju razdoblje relativne stabilizacije nakon snažnog rasta ostvarenog tijekom prethodne godine.

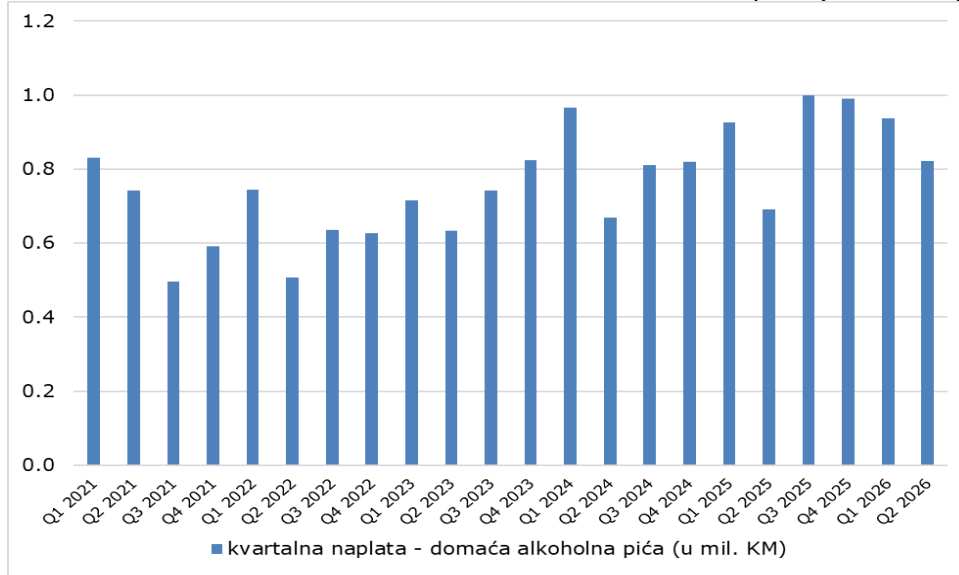
U 2024. godini dinamika rasta ponovno je ojačala, pri čemu je posebno izraženo povećanje ostvareno u Q2, sa stopom rasta od 15,7%, dok su pozitivne stope zabilježene i u ostalim kvartalima. Pozitivan trend nastavljen je i tijekom 2025. godine, kada su prihodi rasli u svim kvartalima, uz najizraženiji rast u Q3 od 12,5%. U prvoj polovici 2026. godine rast je nastavljen, pri čemu je nakon skromnog povećanja u Q1, u Q2 ostvarena stopa rasta od 8,7%.

Promatrano u cjelini, kvartalne stope rasta ukazuju na snažan oporavak i ubrzanje naplate u 2022. godini, nakon čega slijedi razdoblje usporavanja i stabilizacije u 2023. godini, a zatim ponovno jačanje rasta tijekom 2024. i 2025. godine. Iako su stope rasta oscilirale između pojedinih kvartala, u novijem razdoblju preovladavaju pozitivne stope, što ukazuje na nastavak pozitivne dinamike naplate ovih prihoda.

2.3. Kvartalno kretanje prihoda od trošarina na domaća alkoholna pića

Grafikonom 10 prikazana je kvartalna naplata prihoda od trošarina na domaća alkoholna pića za razdoblje Q1 2021–Q2 2026. godine, izražena u milijunima KM.

Grafikon 10. Prihodi od trošarina na domaća alkoholna pića (u mil. KM)

Izvor: Podaci Uprave za neizravno oporezivanje BiH, prikaz OMA

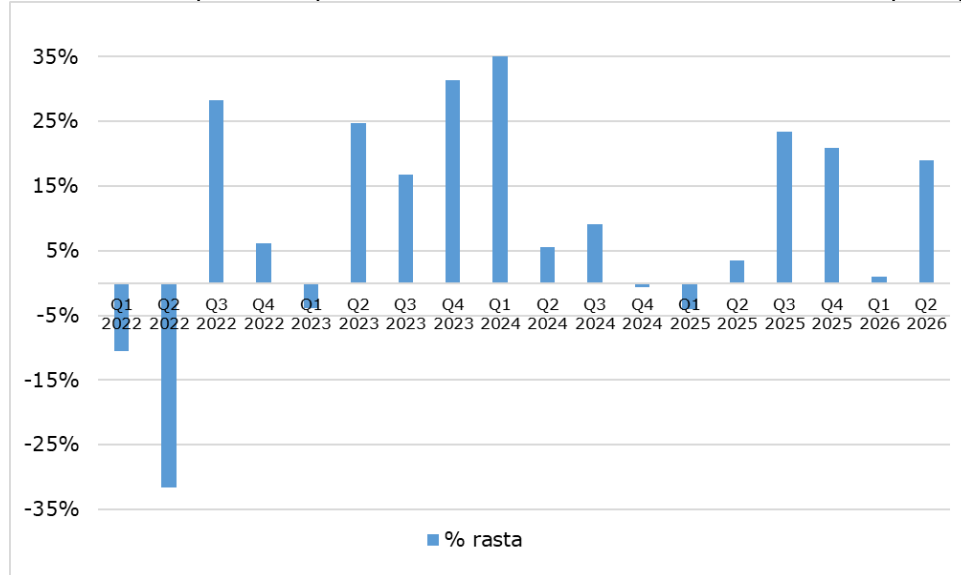
Kvartalna naplata prihoda od trošarina na domaća alkoholna pića pokazuje promjenljiva kretanja tijekom promatranog razdoblja, bez jasno izraženog sezonskog obrasca. U početnim godinama prisutne su izraženije oscilacije između kvartala, dok se od 2023. godine uočava postupno povećanje razine naplate, uz povremena odstupanja.

Posebno izražen rast vidljiv je u Q1 2024. i drugoj polovici 2025. godine, kada se naplata u većem broju kvartala zadržava na višoj razini u odnosu na ranije razdoblje. U prvoj polovici 2026. godine dolazi do određenog smanjenja, ali naplata i dalje ostaje relativno visoka u odnosu na ranije godine.

Kretanje kvartalne naplate ukazuje na postupno jačanje prihoda od trošarina na domaća alkoholna pića u posljednjim godinama, ali uz i dalje prisutne kvartalne oscilacije. Na ovakva kretanja mogu utjecati promjene u domaćoj proizvodnji i potrošnji, strukturi i dostupnosti ponude, cjenovnoj konkurentnosti domaćih proizvoda u odnosu na uvozna pića, kao i dinamici naplate trošarinskih obveza.

Grafikonom 11 prikazana je kvartalna stopa rasta prihoda od trošarina na domaća alkoholna pića za razdoblje Q1 2022–Q2 2026. godine.

Grafikon 11. Stopa rasta prihoda od trošarina na domaća alkoholna pića (%)

Izvor: Podaci Uprave za neizravno oporezivanje BiH, prikaz OMA

Kvartalne stope rasta prihoda od trošarina na domaća alkoholna pića pokazuju izražene oscilacije tijekom promatranog razdoblja, naročito u prvim godinama. U 2022. godini kretanja su bila posebno promjenljiva, od pada prihoda od 10,6% u prvom kvartalu i čak 31,7% u drugom kvartalu, do snažnog rasta od 28,3% u trećem kvartalu i usporavanja rasta u Q4.

Tijekom 2023. godine dinamika je nešto stabilnija, ali su i dalje prisutne značajne kvartalne promjene. Nakon blagog pada u prvom kvartalu, u drugom i trećem kvartalu ostvarene su stope rasta od 24,7% i 16,7%, dok je u četvrtom kvartalu rast dodatno ubrzan na 31,4%.

Najviša kvartalna stopa rasta u cijelom promatranom razdoblju zabilježena je u prvom kvartalu 2024. godine, kada je dostigla 35,0%. Nakon toga dolazi do usporavanja rasta, a u Q4 2024. i Q1 2025. godine i do prelaska u negativne stope, nakon čega se rast ponovno ubrzava. Od drugog kvartala 2025. godine ponovno dolazi do ubrzavanja rasta, koji u trećem kvartalu dostiže povećanje od 23,4%, a u četvrtom kvartalu 20,8%. U prvoj polovici 2026. godine rast se usporava, uz gotovo stagnantnu razinu u prvom kvartalu, dok je u drugom kvartalu ponovno zabilježena relativno visoka stopa rasta od 19,0%.

Promatrano u cjelini, kretanje stopa rasta ukazuje na izrazitu kvartalnu volatilnost prihoda od trošarina na domaća alkoholna pića, bez stabilnog sezonskog obrasca. Ipak, nakon oscilacija karakterističnih za početak razdoblja, uočava se tendencija češćeg ostvarivanja pozitivnih stopa rasta i više razine naplate u razdoblju od 2024–2026. godine, što ukazuje na povoljniju dinamiku naplate u posljednjim godinama.

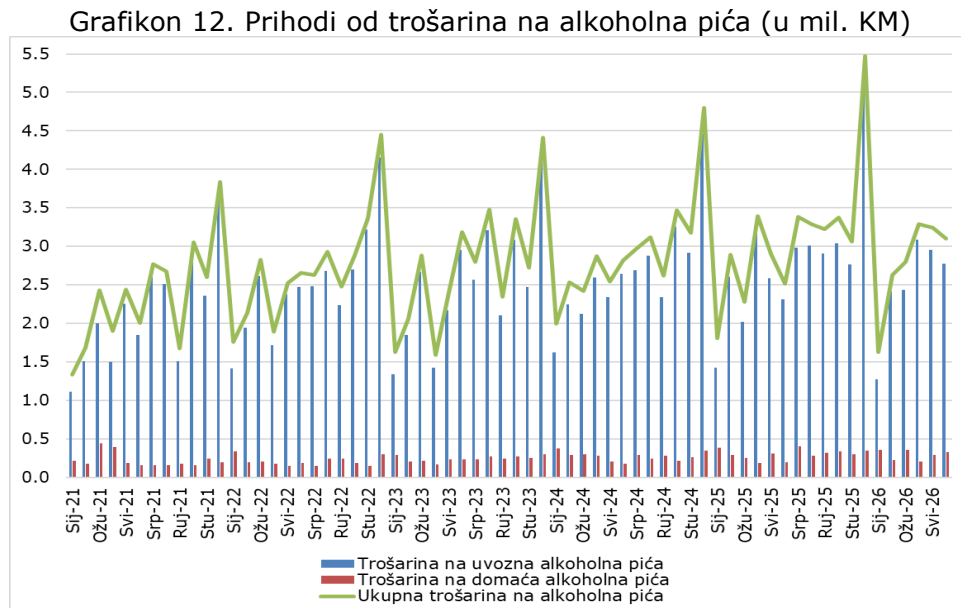
3. Mjesečno kretanje prihoda od trošarina na alkoholna pića

Mjesečna dinamika naplate prihoda od trošarina na alkoholna pića prikazana je za razdoblje od siječnja 2021. do lipnja 2026. godine. Mjesečni prikaz omogućava detaljniji uvid u kretanje ovih prihoda i prepoznavanje kratkoročnih promjena i oscilacija koje se na godišnjoj i kvartalnoj razini mogu izgubiti.

Na mjesečno kretanje ovih prihoda utječe veći broj faktora, uključujući sezonske obrasce potrošnje, promjene cijena i inflaciona kretanja, promjene u kupovnoj moći stanovništva, kao i promjene u obujmu i strukturi domaće i uvozne potrošnje alkoholnih pića. Ovakav prikaz

omogućava sagledavanje intenziteta i kontinuiteta promjena naplate, kao i identificiranje mjeseci sa izraženim odstupanjima u odnosu na uobičajena kretanja.

Grafikonom 12 prikazano je mjesečno kretanje ukupnih prihoda od trošarina na alkoholna pića i prihoda od trošarina na uvezna i domaća alkoholna pića za razdoblje siječanj 2021. - lipanj 2026. godine, izraženo u milijunima KM.

Mjesečno kretanje prihoda od trošarina na alkoholna pića pokazuje izraženu promjenljivost tijekom promatranog razdoblja, pri čemu ukupna naplata uglavnom prati kretanje prihoda od trošarina na uvezna alkoholna pića. Prihodi od uveznih alkoholnih pića imaju dominantni udio u ukupnoj naplati i u velikoj mjeri određuju njenu ukupnu dinamiku, dok su prihodi od domaćih alkoholnih pića znatno manjeg obujma, ali pokazuju izraženije oscilacije na mjesečnoj razini.

Kod ukupnih prihoda uočavaju se povremeni nagli skokovi, praćeni padovima u narednim mjesecima, što ukazuje na izraženu mjesečnu volatilnost naplate. Iako su oscilacije prisutne tijekom cijelog promatranog razdoblja, u drugoj polovici razdoblja uočava se nešto viša razina ukupne naplate u odnosu na početne godine.

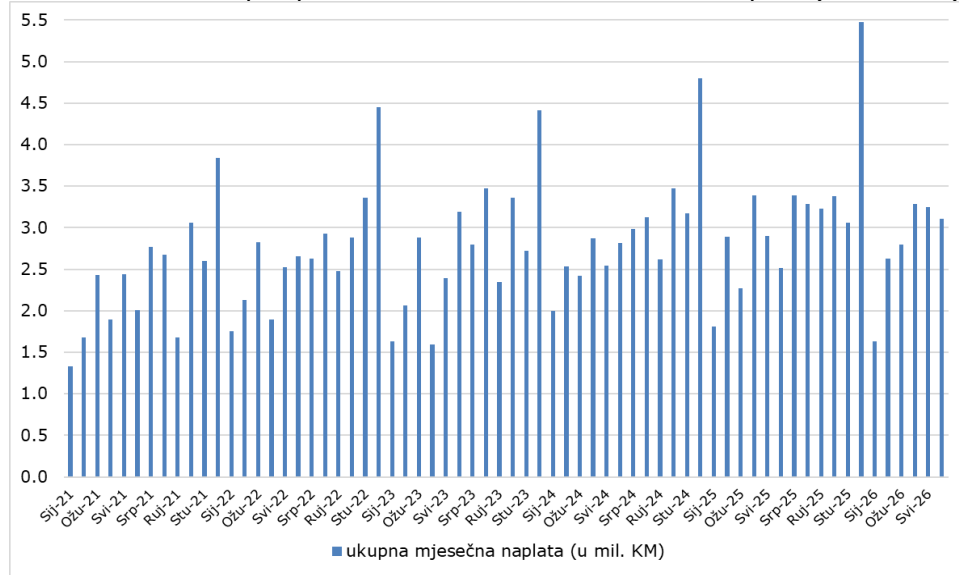
Kretanje prihoda od trošarina na alkoholna pića pokazuje i određene sezonske karakteristike, sa izraženijim povećanjem naplate u pojedinim mjesecima, naročito tijekom ljetnih i prednovogodišnjih razdoblja, dok su u pojedinim početnim mjesecima godine prisutna niža ostvarenja. Međutim, sezonski obrazac nije potpuno ujednačen iz godine u godinu, jer na mjesečnu dinamiku utječu i drugi faktori, uključujući promjene u potrošnji, cijene, kupovna moć stanovništva, struktura ponude, kao i dinamika uvoza i domaće proizvodnje alkoholnih pića.

Mjesečna dinamika potvrđuje dominantan značaj prihoda od trošarina na uvezna alkoholna pića za ukupnu naplatu, dok domaća alkoholna pića imaju znatno manji doprinos ukupnim prihodima i izraženije mjesečne oscilacije.

3.1. Mjesečno kretanje ukupnih prihoda od trošarina na alkoholna pića

Grafikonom 13 prikazana je mjesečna naplata ukupnih prihoda od trošarina na alkoholna pića za razdoblje siječanj 2021. – lipanj 2026. godine, izražena u milijunima KM.

Grafikon 13. Ukupni prihodi od trošarina na alkoholna pića (u mil. KM)

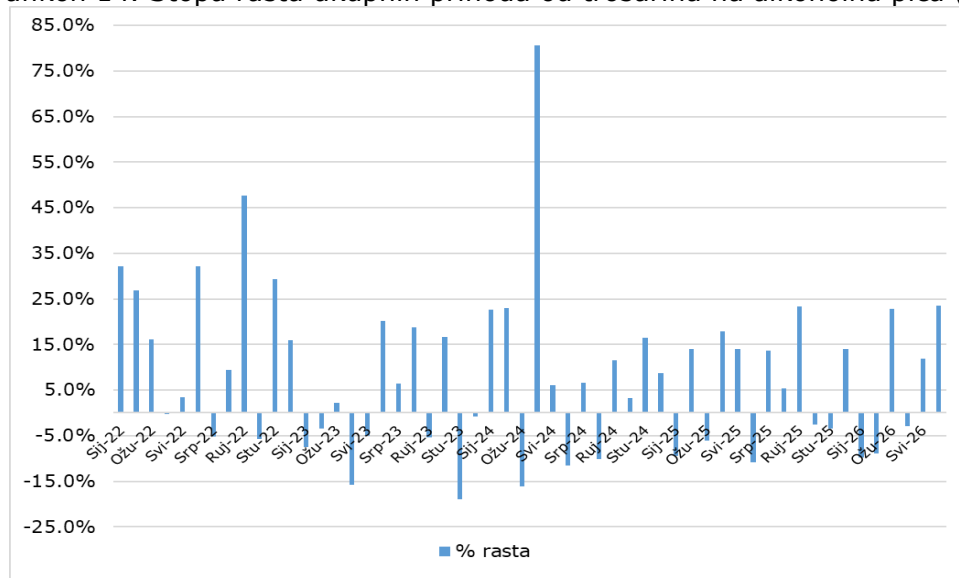
Izvor: Podaci Uprave za neizravno oporezivanje BiH, prikaz OMA

Promatrana dinamika ukazuje na izražene oscilacije u naplati tijekom godine, uz prisutnu sezonsku komponentu. U većini godina niže razine naplate bilježe se na početku godine, nakon čega slijedi postupno povećanje i izraženija dinamika tijekom sredine i druge polovice godine. Uočavaju se razdoblja intenzivnijeg rasta naplate, naročito tijekom ljetnih i jesenjih mjeseci, dok su najslabija ostvarenja uglavnom karakteristična za početak godine. Pored sezonskih kretanja, prisutne su i povremene izraženije mjesečne oscilacije, odnosno odstupanja od uobičajenog obrasca. U završnim mjesecima pojedinih godina naplata je posebno izražena, što može ukazivati na pojačanu potrošnju alkoholnih pića u razdoblju blagdana, kao i na dinamiku realizacije poreznih obveza.

Promatrano kroz cijelo razdoblje, uočava se tendencija postupnog pomjeranja mjesečnih ostvarenja na višu razinu, uz zadržavanje karakterističnih sezonskih oscilacija. Posebno izražena kolebanja prisutna su u posljednjim mjesecima promatranog razdoblja, kada se smjenjuju mjeseci sa relativno visokim i nižim razinama naplate.

Grafikonom 14 prikazana je mjesečna stopa rasta ukupnih prihoda od trošarina na alkoholna pića za razdoblje siječanj 2022. – lipanj 2026. godine, a u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Grafikon 14. Stopa rasta ukupnih prihoda od trošarina na alkoholna pića (%)

Izvor: Podaci Uprave za neizravno oporezivanje BiH, prikaz OMA

U analiziranom razdoblju mjesečna naplata prihoda od trošarina na alkoholna pića pokazuje izražene oscilacije, uz povremeno vrlo visoke stope rasta u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Najveći rast ukupnih mjesečnih prihoda zabilježen je u travnju 2024. godine, kada je naplata bila veća za 80,6% u odnosu na travanj prethodne godine. Ovako izraženo povećanje predstavlja značajno odstupanje od uobičajene mjesečne dinamike i može se povezati sa specifičnom dinamikom prijavljivanja i izmirivanja obveza u tom mjesecu. Značajno povećanje evidentirano je također u rujnu 2022. godine, kada je naplata bila veća za 47,6% u odnosu na rujan 2021. godine.

Tijekom 2025. godine dinamika naplate bila je većim dijelom pozitivna u odnosu na iste mjesece prethodne godine. Najizraženije povećanje ostvareno je u rujnu, kada je naplata bila veća za 23,2%. Istodobno, negativna kretanja u pojedinim mjesecima bila su umjerena i nisu značajnije utjecala na ukupnu pozitivnu dinamiku naplate tijekom godine.

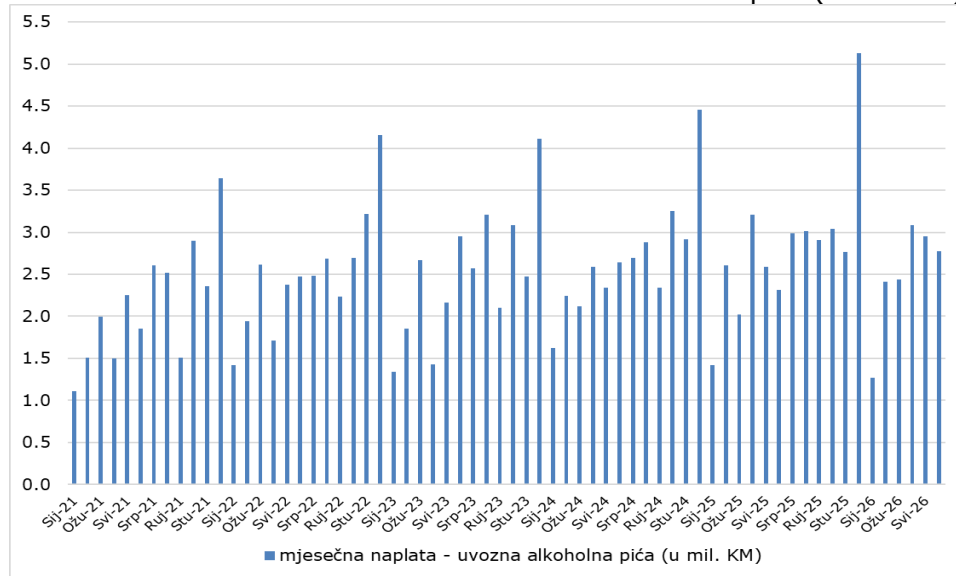
U prvih šest mjeseci 2026. godine kretanje naplate bilo je neujednačeno. U siječnju i veljači evidentirano je smanjenje prihoda u odnosu na iste mjesece 2025. godine, dok je u ožujku zabilježen nešto veći rast. Nakon ponovnog smanjenja u travnju, pozitivna dinamika nastavljena je u svibnju i lipnju.

Promatrano u cjelini, mjesečna dinamika ukazuje na relativno promjenjivo kretanje prihoda od trošarina na alkoholna pića, pri čemu se razdoblja rasta smjenjuju sa povremenim padovima. Pored uobičajene sezone komponente, na mjesečna ostvarenja mogu utjecati i promjene u dinamici nabavke i potrošnje, kao i vremenski raspored prijavljivanja i uplate trošarina, zbog čega pojedinačni mjesečni podaci mogu značajnije odstupati od kretanja u prethodnoj godini.

3.2. Mjesečno kretanje prihoda od trošarina na uvozna alkoholna pića

Grafikonom 15 prikazano je mjesečno kretanje naplate prihoda od trošarina na uvozna alkoholna pića za razdoblje siječanj 2021. – lipanj 2026. godine, izraženo u milijunima KM.

Grafikon 15. Prihodi od trošarina na uvozna alkoholna pića (u mil. KM)

Izvor: Podaci Uprave za neizravno oporezivanje BiH, prikaz OMA

Mjesečna naplata pokazuje izražene oscilacije tijekom cijelog promatranog razdoblja, pri čemu je jasno uočljiv ponavljajući sezonski obrazac. Niže razine naplate uglavnom su karakteristične za početak godine, posebno siječanj, dok se intenzivnija naplata ostvaruje tijekom ljetnih mjeseci, kao i u završnom dijelu godine.

Tijekom većeg dijela promatranog razdoblja uočava se tendencija povećanja naplate u razdoblju od proljeća prema ljetnim mjesecima, uz izraženija ostvarenja tijekom srpnja i kolovoza. Nakon toga, naplata u pojedinim mjesecima može oscilirati, ali se ponovno povećava koncem godine, pri čemu se prosinac izdvaja kao mjesec sa izrazito visokom razinom naplate. Ovakva kretanja ukazuju na značajnu sezonsku komponentu u naplati trošarina na uvozna alkoholna pića.

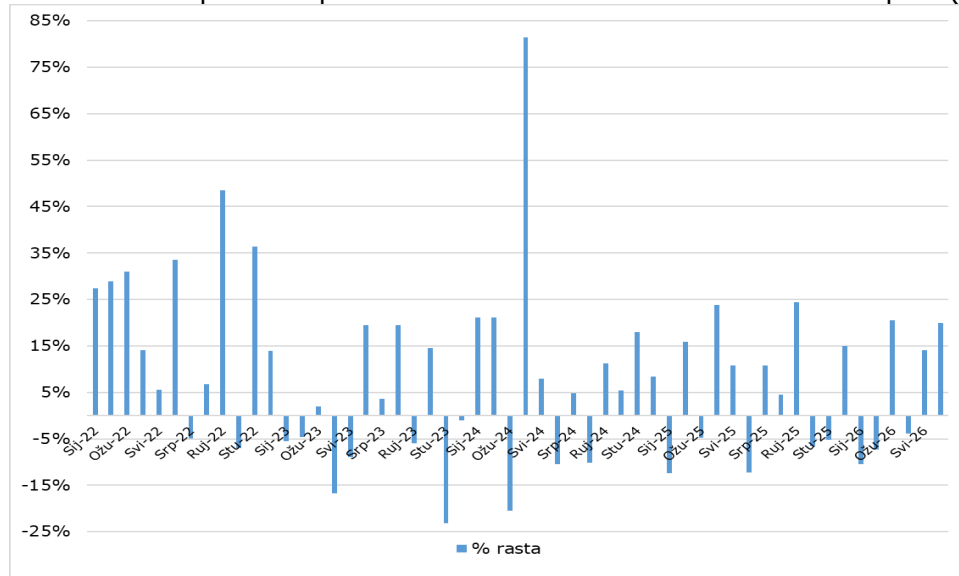
U novijem dijelu promatranog razdoblja uočava se zadržavanje navedenog obrasca, ali i više razine mjesečne naplate u odnosu na početak promatranog razdoblja. Posebno se izdvaja prosinac 2025. godine, kada je ostvarena najviša mjesečna naplata u cijelom analiziranom razdoblju. Visoka ostvarenja bilježe se i tijekom pojedinih ljetnih mjeseci, što dodatno potvrđuje izraženu sezonalnost potrošnje i uvoza alkoholnih pića.

U prvoj polovici 2026. godine naplata je bila promjenjiva. Početak 2026. godine obilježilo je smanjenje naplate u odnosu na visoku razinu ostvarenu u prosincu prethodne godine. Do konca promatranog razdoblja mjesečna ostvarenja ponovno su dostigla relativno visoku razinu, što ukazuje na nastavak oscilatorne, ali pretežno sezonski uvjetovane dinamike.

Mjesečna naplata trošarina na uvozna alkoholna pića pokazuje sličan sezonski obrazac kao i ukupna naplata prihoda od trošarina na alkoholna pića. Imajući u vidu značajan udio uvoznih alkoholnih pića u ukupnoj naplati trošarina na ovu grupu proizvoda, njihova mjesečna dinamika u velikoj mjeri određuje ukupna sezonska kretanja. Posebno izražena ostvarenja u ljetnim mjesecima i prosincu ukazuju na povezanost naplate sa sezonskim povećanjem potrošnje, dok niža naplata na početku godine predstavlja karakterističan obrazac koji se ponavlja tijekom većeg dijela promatranog razdoblja.

Grafikonom 16 prikazana je mjesečna stopa rasta prihoda od trošarina na uvozna alkoholna pića za razdoblje siječanj 2022. – lipanj 2026. godine, a u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Grafikon 16. Stopa rasta prihoda od trošarina na uvozna alkoholna pića (%)

Izvor: Podaci Uprave za neizravno oporezivanje BiH, prikaz OMA

S obzirom na to da uvozna alkoholna pića predstavljaju dominantan izvor prihoda od trošarina na alkoholna pića, kretanje njihovih mjesečnih stopa rasta u značajnoj mjeri određuje ukupnu dinamiku trošarina na ovu grupu proizvoda. U promatranom razdoblju evidentirane su izražene oscilacije u mjesečnim stopama rasta, pri čemu se razdoblja snažnog povećanja smjenjuju sa mjesecima u kojima je zabilježeno smanjenje prihoda.

Posebno izražena pozitivna dinamika evidentirana je tijekom 2022. godine, kada je u više mjeseci ostvaren značajan rast prihoda u odnosu na iste mjesece prethodne godine. Ovakva kretanja mogu se povezati sa oporavkom potrošnje i normalizacijom tržišnih tokova nakon pandemije COVID-19. Nakon toga, tijekom 2023. godine dolazi do izraženijeg usporavanja dinamike, uz pojavu negativnih stopa rasta u pojedinim mjesecima.

Najveće povećanje u cijelom promatranom razdoblju zabilježeno je u travnju 2024. godine, kada je stopa rasta dostigla 81,5%. Ovo izrazito povećanje u naplati uvoznih trošarina predstavljalo je ključni faktor snažnog rasta ukupnih prihoda od trošarina na alkoholna pića u istom mjesecu. Pored travnja, tijekom 2024. godine zabilježeno je još nekoliko mjeseci sa dvocifrenim stopama rasta, ali i mjeseci sa negativnom stopom, što ukazuje na promjenjivu mjesečnu dinamiku.

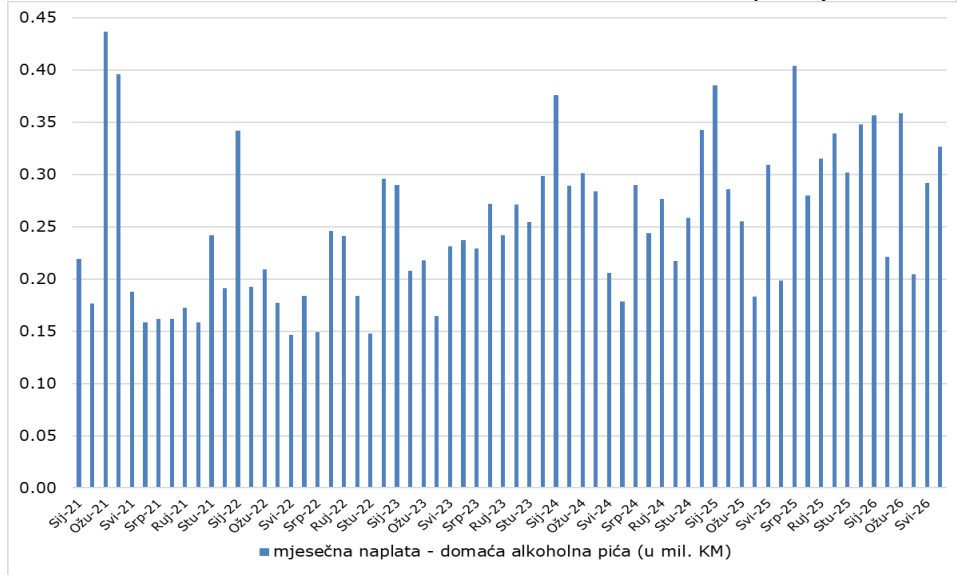
Tijekom 2025. godine mjesečne stope rasta bile su uglavnom pozitivne, uz nekoliko mjeseci u kojima je evidentirano smanjenje prihoda. Najizraženiji rast ostvaren je u travnju i rujnu, dok su negativna kretanja zabilježena početkom godine, kao i u pojedinim mjesecima druge polovice godine. U prvoj polovici 2026. godine dinamika je također bila neujednačena. Nakon negativnog početka godine, u ožujku je zabilježeno povećanje, dok je u travnju evidentirano blago smanjenje. Značajniji rast ponovno je ostvaren u svibnju (14,0%) i lipnju (19,9%) 2026. godine.

Ukupno gledano, mjesečne stope rasta prihoda od trošarina na uvozna alkoholna pića karakteriziraju izražene oscilacije, ali je u novijem razdoblju prisutna pretežno pozitivna dinamika. Kretanja uvozne komponente u velikoj mjeri se odražavaju i na ukupne prihode od trošarina na alkoholna pića, s obzirom na njen dominantan udio u ukupnoj naplati.

3.3. Mjesečno kretanje prihoda od trošarina na domaća alkoholna pića

Grafikonom 17 prikazano je mjesečno kretanje naplate prihoda od trošarina na domaća alkoholna pića za razdoblje siječanj 2021. – lipanj 2026. godine, izraženo u milijunima KM.

Grafikon 17. Prihodi od trošarina na domaća alkoholna pića (u mil. KM)

Izvor: Podaci Uprave za neizravno oporezivanje BiH, prikaz OMA

Za razliku od naplate trošarina na uvozna alkoholna pića, kod domaćih alkoholnih pića nije prisutan stabilan sezonski obrazac koji bi se ponavljao iz godine u godinu. Mjesečnu dinamiku karakteriziraju izraženije oscilacije, pri čemu se razdoblja veće naplate smjenjuju sa mjesecima sa znatno nižim ostvarenjem.

Najveća mjesečna naplata u 2021. godini ostvarena je u ožujku, a relativno visoko ostvarenje zabilježeno je i u travnja. Nakon toga, naplata se tijekom većeg dijela godine kretala na nižem i relativno ujednačenoj razini, uz nešto izraženije povećanje u studenom. U 2022. godini posebno se izdvaja siječanj kao mjesec sa najvišim ostvarenjem, dok je u ostatku godine naplata bila promjenjiva, sa ponovnim povećanjem u prosincu.

Tijekom 2023. godine mjesečna naplata bila je uglavnom stabilnija, ali su se i dalje pojavljivale oscilacije između pojedinih mjeseci. Najviša razina ostvarena je u prosincu, dok su relativno visoka ostvarenja zabilježena i početkom godine. U 2024. godini ponovno se izdvaja siječanj sa najvišom naplatom, nakon čega slijedi promjenjivo kretanje tijekom godine, uz izraženija ostvarenja u pojedinim mjesecima druge polovice godine.

U 2025. godini dinamika je bila još izraženije promjenjiva. Najviša mjesečna naplata ostvarena je u srpnju, dok su relativno visoka ostvarenja zabilježena i u siječnju i prosincu. Između ovih mjeseci naplata je oscilirala, sa smjenom viših i nižih mjesečnih ostvarenja. U prvim šest mjeseci 2026. godine također je prisutno promjenjivo kretanje, pri čemu se izdvajaju siječanj i ožujak sa višim razinama naplate, dok su veljača i travanj bili na nižoj razini. U svibnju je ponovno zabilježeno povećanje, a u lipnju još jedno relativno visoko ostvarenje.

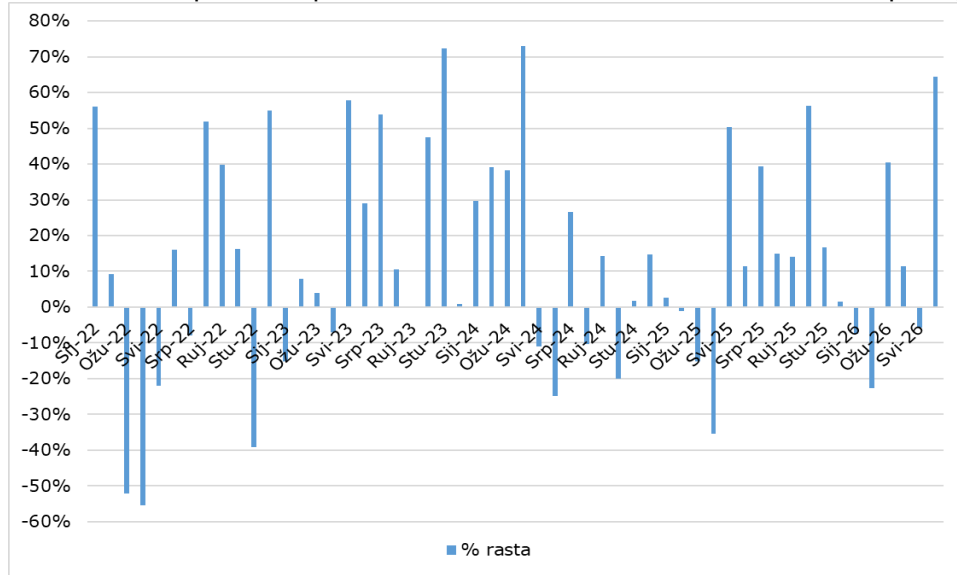
Za razliku od uvoznih alkoholnih pića, čija naplata pokazuje izraženiju sezonalnost, kod domaćih alkoholnih pića ne može se izdvojiti jedan dio godine u kojem se redovito ostvaruju najviši prihodi. Najviša mjesečna ostvarenja u promatranom razdoblju pojavljuju se u različitim mjesecima, od proljetnih i ljetnih mjeseci do siječnja i prosinca. To ukazuje da na dinamiku naplate domaće komponente, pored sezonskih faktora, utječu i specifičnosti domaće proizvodnje i plasmana alkoholnih pića, kao i vremenski raspored prijavljivanja i izmirivanja obveza po osnovu trošarina.

Ukupno gledano, prihodi od trošarina na domaća alkoholna pića imaju znatno manje ujednačenu mjesečnu dinamiku u odnosu na uvoznu komponentu. Zbog relativno manjeg obujma ovih

prihoda, pojedinačna odstupanja u naplati mogu biti izraženija, pa se i veća mjesečna ostvarenja pojavljuju povremeno, bez jasnog i stabilnog obrasca ponavljanja iz godine u godinu.

Grafikonom 18 prikazana je mjesečna stopa rasta prihoda od trošarina na domaća alkoholna pića za razdoblje siječanj 2022. – lipanj 2026. godine, a u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Grafikon 18. Stopa rasta prihoda od trošarina na domaća alkoholna pića (%)

Izvor: Podaci Uprave za neizravno oporezivanje BiH, prikaz OMA

Mjesečne stope rasta prihoda od trošarina na domaća alkoholna pića pokazuju izražene oscilacije tijekom promatranog razdoblja, uz smjenjivanje mjeseci sa visokim pozitivnim stopama rasta i značajnim smanjenjem naplate. Ovakva dinamika je izražena kod domaće komponente, koja nema stabilan sezonski obrazac kao uvozna alkoholna pića.

Tijekom 2022. godine zabilježene su veoma izražene oscilacije, sa naizmjeničnim visokim stopama rasta i značajnim padovima. Među izraženijim pozitivnim promjenama izdvajaju se siječanj, kolovoz i prosinac, dok su posebno značajni padovi zabilježeni u ožujku i travnju. Tijekom 2023. godine posebno se izdvajaju svibanj, srpanj, listopad i studeni, pri čemu je u studenom rast iznosio čak 72,4%. Ovo predstavlja jednu od najviših stopa rasta u cijelom promatranom razdoblju.

U 2024. godini najizraženiji rast zabilježen je u travnju, kada je naplata bila veća za 73,0% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Nakon toga uslijedio je preokret u dinamici, sa smanjenjem naplate u svibnju i u lipnju. Ovakva kretanja ukazuju na izražene mjesečne oscilacije karakteristične za domaću komponentu prihoda. Tijekom 2025. godine posebno se izdvaja svibanj, sa rastom naplate od 50,5%, dok je u listopadu ostvareno povećanje od 56,2%. U prvoj polovici 2026. godine nakon smanjenja u prva dva mjeseca, u ožujku je zabilježen snažan oporavak, sa rastom od 40,5%, dok je u lipnju tekuće godine evidentirano povećanje ovih prihoda za 64,5%.

Mjesečne stope rasta prihoda od trošarina na domaća alkoholna pića karakteriziraju izražene i povremeno nagle promjene, pri čemu se visoke stope rasta često smjenjuju sa značajnim padovima. Ovakva dinamika može biti rezultat kombinacije kretanja domaće proizvodnje i plasmana alkoholnih pića, sezonskih faktora, promjena u potrošnji, kao i vremenskog rasporeda prijavljivanja i izmirivanja trošarinskih obveza. Zbog relativno manjeg obujma domaće komponente, pojedinačne promjene u mjesečnoj naplati mogu rezultirati veoma visokim stopama rasta ili pada u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

4. Zaključak

Analiza prihoda od trošarina na alkohol, alkoholna pića i voćnu prirodnu rakiju u Bosni i Hercegovini pokazuje da se radi o manjem, ali stabilnom segmentu prihoda od neizravnih poreza, koji je tijekom promatranog razdoblja bilježio rastuću dinamiku. Iako su kratkoročna kretanja obilježena oscilacijama, naročito na mjesečnoj i kvartalnoj razini, godišnji podaci potvrđuju da je razina naplate u 2025. godini dostigla najvišu vrijednost u analiziranom razdoblju. Pri tome, dinamika rasta nije bila linearna, već je odražavala smjenjivanje razdoblja snažnijeg i slabijeg rasta.

Struktura prihoda predstavlja jedno od ključnih obilježja ovog segmenta. Ukupnu naplatu tijekom cijelog promatranog razdoblja dominantno određuju prihodi od trošarina na uvezna alkoholna pića, zbog čega njihova kretanja u velikoj mjeri opredjeljuju i ukupnu dinamiku analiziranih prihoda. Istodobno, domaća komponenta, iako znatno manjeg obujma, pokazuje drugačiji obrazac kretanja. Nakon pada u 2022. godini, prihodi od trošarina na domaća alkoholna pića ostvarili su kontinuiran rast tijekom naredne tri godine, uz dvocifrene godišnje stope rasta. Ovakva kretanja ukazuju na postepeno jačanje domaće komponente u strukturi naplate, iako njen značaj u ukupnim prihodima i dalje ostaje znatno manji u odnosu na uveznu komponentu.

Analiza po kraćim vremenskim intervalima pokazuje da sezonalnost predstavlja trajnu karakteristiku ovog segmenta prihoda, posebno kod uveznih alkoholnih pića. Više razine naplate uglavnom se ostvaruju u drugoj polovici godine, sa izraženim povećanjem u četvrtom kvartalu i pojedinim ljetnim mjesecima, dok su početak godine i prvi kvartal uglavnom razdoblja niže naplate. Ovaj obrazac može se povezati sa sezonskim promjenama potrošnje, turističkom i ugostiteljskom aktivnošću, kao i povećanom potrošnjom tijekom blagdanskog razdoblja. Kod domaće komponente takav obrazac nije stabilno izražen, što ukazuje na veći značaj specifičnih kretanja domaće proizvodnje, plasmana i naplate trošarinskih obveza.

Pored sezonalnosti, značajno obilježje analiziranih prihoda predstavlja kratkoročna volatilnost. Posebno izražena odstupanja evidentirana su na mjesečnoj razini, gdje se pojedinačni mjeseci sa veoma visokim stopama rasta mogu smjenjivati sa mjesecima u kojima je naplata smanjena. Takva kretanja naročito su prisutna kod domaće komponente, ali nisu izostala ni kod uveznih alkoholnih pića. Zbog toga pojedinačne mjesečne stope rasta treba tumačiti oprezno, uz uvažavanje baznih efekata i mogućeg utjecaja vremenskog rasporeda uvoza, potrošnje, prijavljivanja i izmirivanja trošarinskih obveza. Za ocjenu osnovnog trenda prihoda primjereno je promatrati dulje vremensko razdoblje i povezivati kretanja na godišnjoj, kvartalnoj i mjesečnoj razini.

Posebno je značajno da se, uprkos kratkoročnim oscilacijama, kroz različite vremenske razine promatranja potvrđuje povećavanje razine naplate u odnosu na početak analiziranog razdoblja. To ukazuje da promjene prihoda nisu posljedica samo sezonskih kretanja, već da je tijekom analiziranog razdoblja došlo do povećanja razine naplate prihoda od trošarina. U tome ključnu ulogu ima uvezna komponenta, dok rast prihoda od trošarina na domaća alkoholna pića predstavlja dodatni doprinos pozitivnoj dinamici ukupne naplate.

Podaci za prvu polovicu 2026. godine za sada ne odstupaju značajnije od uočenih obrazaca. Iako su početak godine obilježila određena smanjenja, tijekom drugog kvartala i pojedinih mjeseci zabilježeno je ponovno jačanje naplate. Međutim, s obzirom na to da su raspoloživi podaci obuhvatili samo prvih šest mjeseci godine, nije opravdano izvoditi zaključke o kretanju ukupnih godišnjih prihoda u 2026. godini. Njihovo dalje praćenje biće značajno posebno sa aspekta utvrđivanja da li se rastući trend iz prethodnih godina nastavlja i u uvjetima promjena u potrošnji, uvozu i domaćoj proizvodnji.

U cjelini, analiza potvrđuje da prihode od trošarina na alkoholna pića karakteriziraju rastući trend u promatranom razdoblju, dominantni udio uvozne komponente, izražena sezonalnost i značajna kratkoročna volatilnost. Rast prihoda od trošarina na domaća alkoholna pića posljednjih godina povećava njihov doprinos ukupnoj naplati, iako uvozna komponenta i dalje zadržava dominantni udio. Sa aspekta praćenja prihoda od neizravnih poreza, opravdano je istodobno promatrati ukupna kretanja i odvojeno analizirati domaću i uvoznu komponentu. Takav pristup omogućava pravodobno uočavanje promjena u obrascima naplate i daje potpuniju osnovu za ocjenu budućih kretanja ovog segmenta prihoda od neizravnih poreza. U narednom razdoblju, praćenje ukupne naplate, uz istodobno razdvajanje domaće i uvozne komponente, biće posebno značajno za pravodobno prepoznavanje promjena u obrascima potrošnje i naplate ovog segmenta prihoda od neizravnih poreza.

Arhiva biltena:

http://www.oma.uino.gov.ba/04_objasnenja.asp?l=h